

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: T 42—49, L 998—04.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 62.000 K
Félévre 31.000 K. Negyedévre 16.000 K
Egyes szám ára 1.500 K

Budapest, 1925.

VI. évfolyam, 52. szám.

Vasárnap, december 27

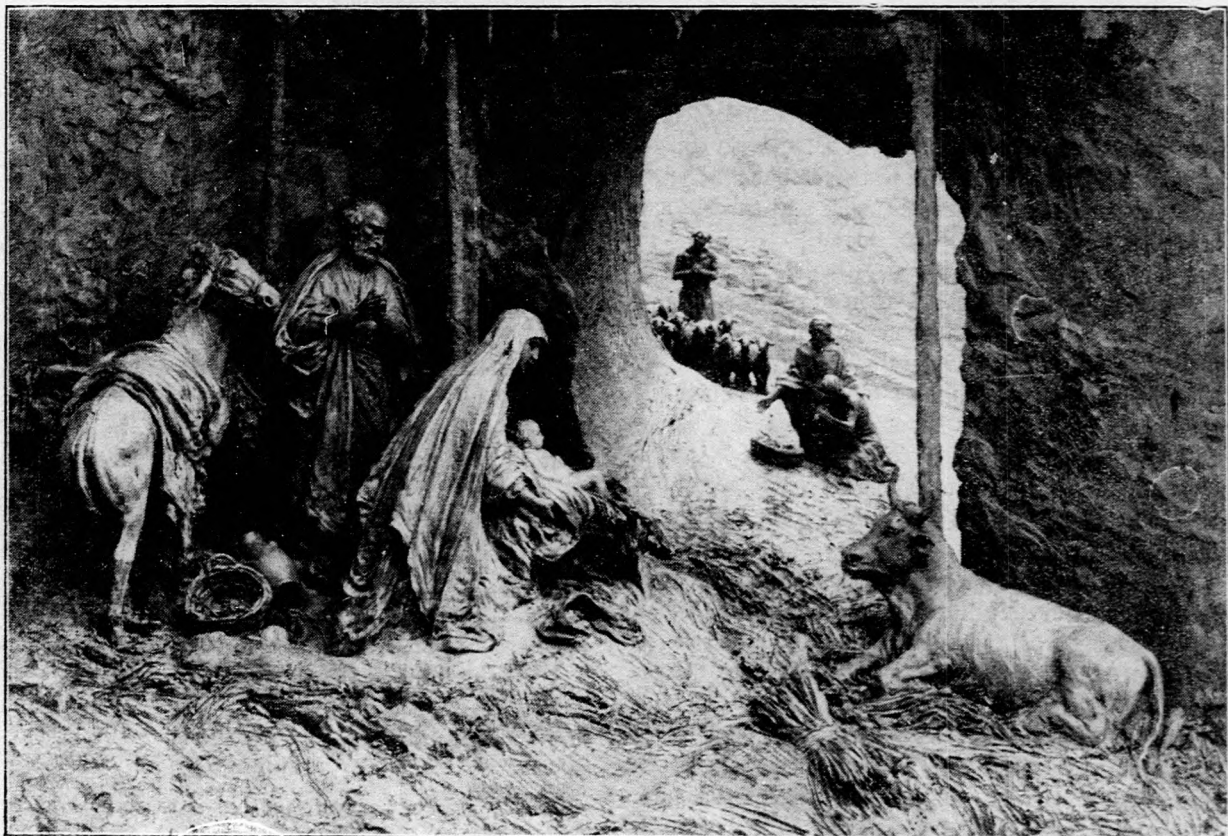
Kétféle csillag.

Irta: Schandl Károly dr. földművelésügyi államtitkár.

Mikor a betlehemi istállóban megszületett az Úr Jézus, a pusztában fényes csillag tűnt föl. A szegény pásztornépet ez a csillag vezette az istállóhoz, melyben az isteni kised feküdt a jászolban. Az Úr anyála hívta föl a jámbor pásztorok figyelmét erre a csillagra. Keletről kelt föl a csillag s megállt a betlehemi istálló fölött. A világtörténelemben nagy változást idézett elő ez a csillag. Ez volt a kereszténység csillaga, mely kétezer év óta sugározza ki áldásos ragyogását a művelt emberiségre.

Szeretetet és békét hozott a földre a kényuralmak, romlottság és rabszolgaság helyére. Dicsőséget Istennek, békességet a jóakarató embereknek. Krisztus hitét hozta nekünk, melegséget a családi szentélybe s felebaráti szeretetet és igazságosságot a társadalmi életbe.

Pár éve új csillag kelt föl — ugyancsak keleten. Nem az Úr anyála, hanem a gonosz lélek hívta rá föl az emberek figyelmét. A gonosz lélek egy vérszopó népből dító képébe bujt, aki a múlt évben agyalágyulásban halt

Az Úr Jézus születése.

meg. Vértenger festette pirosra az eget, amerre a szovjet ötágú csillaga haladt. Ma már hivatalosan is kimutatják, hogy csak Oroszországban közel kétmillió ártatlan embert végeztek ki az új csillag pribékjei. De húszmilliónál is többre rúg azoknak a száma, akiket a szovjet miatt éhínség és járvány vitt a tömegsírba. A kereszténység eljövetelekor az új tan hívői szenvedtek vértanuhalált. A szovjet elérkezével korántsem az új tan hívői ontották véruket érte, hanem ők lettek a gyilkosok s megint Krisztus hívői az áldozatok. Az antikrisztus csillaga ragyog vérbeborultan Keleten, mikor újra itt a krisztusi kisded születésének évfordulója.

Karácsony van. Éjféli misére szól a harang. A karácsonyfa körül a kis tanyai házban boldog gyermekserceg örvend a búbos kemence közelében. A jeges, havas úton kisebb csoportok sietnek a templomba. Mennek Jézus jászólához, mint hajdan a pásztorok a betlehemi istállóba. Ezek a jószándékú emberek, akik egész éven át dolgoznak, szeretik embertársaikat s békességben élve hálát adnak az Istennek. Ha minden ember így gondolkodnék, semmi baj sem lenne a földön: békesség uralkodnék pusztán és városban, mint az angyalok éneke mondta.

De a vérbeborult szovjetszavjag sem tűnt még le. Bem a városban a korcsmák gőzében s a heródesek lakáiban folyik a földalatti munka. Nincs az a társadalmi osztály, amelyben nem szítanak az elégedetlenséget és gyűlölködést az ötágú csillag körmös angyalai. Legtöbbször ujságalakban férköznek a semmit sem sejtő, jámbor emberekhez. Mäskor mint politikusok, vagy agitátorok hívják áldozataikat a betlehemi csillag elleni harcra. Ha adót kell fizetni, menten ott terem a sätáni lélek a jöbarát képében s kiharználja az igazságtalanság fölötti bosszúságot. A bajt, a nélkülözést a szovjet okozta, de azért a szovjetsätának heccelik legrekedtebben elégedetlenségre az embereket azok ellen, akik segíteni akarnak a nehéz viszonyok közt a nélkülözökön.

Két tábora szakadt a világ. A betlehemi csillag és a moszkvai csillag tábora. A betlehemi csillag tábora — hála Istennek — sokkal nagyobb. Hiszen az ötágú csillagnak csak zsarnokai és áldozatai vannak. Karácsony estéjén mélyedjünk magunkba s nyissuk ki szemünket, hogy a sötét éjszakában is lássunk. Nemcsak a kommunisták készítik elő az ötágú csillag poklát békés tűzhelyeink fölött, hanem azok a „polgári” bajkeverök is, akik orvosolni nem tudnak, de annál többet ártnak gyűlölködő szavaikkal.

A falvak és a tanyák népe csak az imént tett fogadalmat a Faluszövetség közgyűlésén, hogy a betlehemi csillagot akarja követni. Karácsony estéjén üzzük ki tanyánkból, falusi házunkból a gonosz csillag mérges fényét. A «Vasárnap», az «Uj Barázda», a keresztény földművessajgó legyen csak az asztalunkon. Legyünk apostolai a faluszövetségi, a szövetkezeti szervezkedésnek és házról-házra járjunk, hogy a mi krisztusi világunk áradjon szét minden földművelő és iparos tűzhelye körül.

Ha mindenki megteszi a maga kötelességét, legyözi a betlehemi csillag az ötágú csillagot, elmúlnak lassan a bajok s békességben fognak élni a földön a jóakarató emberek!

Budapest, december 26.

Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk szívből minden jóakarató magyarnak. Tudjuk, hogy igazán boldog karácsonyunk csak akkor lesz megint, ha a Hargittától a Lajtáig, a Vaskaputól a Tátráig és a vereckei szorosától az Adriáig szabad lesz a magyar föld. De addig is adjon a Gondviselés meleg szeretetet e napokon minden becsületes magyar szívébe, hogy minél jobban szeressük egymást. Legyünk áthatva igazán a keresztény érzéstől. Közeledjünk egymáshoz. Tehetős a szegényebbet ölelje magához s mindannyiunk gondoskodása áradjon azokra, akik legtöbbet veszettek, azokra, akik a jó édesatyát áldozták föl a hazáért: a hadiárványokra. Ne legyen egy se, akinek könynyes a szeme ezen a szent estén. Azt a pár könnyet, mely a hős, dícső édesapának szól, szárítsa föl valamennyiünk forró szeretete és gondoskodása. A hadiárvak karácsonyjára legyen a legzadagabb. Ők kapják a legmelegebb ruhát, cipőt, a legszebb játékokat. Higyjétek el, nincs boldogabb karácsony, mint azoké, akik a szegényeknek és árváknak örömet szereztek a szent estén. Annyian használják ki a szegények és árvák fájdalomt politikai demagógiára. Mi öleljük magunkhoz őket kevés szóval, de annál több jócselakedettel. Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk minden olvasónknak, keresztény magyar testvéreinknek, a Faluszövetség erősödő taborának, mely leghelyesebb úton készül a — boldog magyar karácsonyra!

*

Hol a jogegyenlőség? Nem szoktuk a zsidókérdést jezegetni. Mi védjük a falvak, tanyák népét. Nem bántunk senkit, de védekezni jogunk van. A külföldi zsidóság a genji népszövetség elé vitte a magyarországi izraeliták ügyét azzal, hogy a zsidóság külön nemzetiség. Azt követelték, hogy a magyar törvényhozás szüntesse meg a «*numerus clausus*»-t. A «*numerus clausus*» (magyarul: zárt szám) azt jelenti, hogy az egyetemre csak meghatározott számú tanuló vehető föl. Csonkamagyarországon annyi a diplomás ember, hogy jele is elég lenne. Nem lehet mindenkit az egyetemre ereszteni, csak a jobb tanulókat, mert különben a diplomás vallástalanok újra bolsevizmust csinálnak. De, ha már csak megszabott számban mehetnek a tanuló az egyetemre, az az igazság, hogy ebbe a számba arányosan juszanak a különböző nemzetiség ek és pedig oly arányban, amilyen arányban laknak az országban. Mivel a zsidó nemzetiségiek (ahogyan ők magukat nevezték Genjben) az ország lakosságának csak hat százalékát teszik, az egyetemre is csak hat százalékban vehetők föl, ha betelt a létszám. Ha valamely egyetemen persze nem telik ki a létszám, ők is többen mehetnek oda. Hát ez ellen van kifogásuk a zsidóknak. S mivel a magyar kormány ezt a törvényt Genjben megvédte, Sándor Pál, Vázsonyi és — a szociáldemokraták, (akiknek a zsidók baja mindig jobb fáj, mint a munkásoké!) veszett dühvel támadtak minisztereinkre. Nos, mi nem értjük a zsidókat és pártfogóikat: a szociáldemokratákat. Hát azt akarják, hogy a zsidóság nagyobb percben mehessen a diplomás pályákra a magyarság rovására? De hol marad akkor a jogegyenlőség? Furcsa az, hogy a szántó földön az ekeszarvánál és a bányákban a csak nyimunkánál nem követelik az arányszám fölemelését. Miért nem jönnek a nehéz munkára is? ! Lám a tőzsdén alig van keresztény, majd csupa zsidó. A keresztények még sem futnak segítségért Genjbe. Ha pedig több jogot akarnak, mint a keresztények, akkor ne hangzatosassák folyton, hogy az ő liberalizmusuk a jogegyenlőség t jelenti. Elhisszük, ha majd a kanászok, juhászok, kubi-kusok és zsákhordók közt is legalább hat százalék lesz a zsidó. Addig nem engedünk a numerus claususból sem. Végtere nem nézhetjük öbe tett kezekkel, mint szorulnak ki fiaink a diplomás pályákról. Mi nem akarjuk elnyomni a zsidóságot, csak azt akarjuk, hogy minket se nyomjanak el. Ha ezt biztosítva látjuk, megéltünk békességben egymás mellett, sőt még az ekeszarvánál, meg a kaszával kezükben is szívesen látjuk zsidó polgártársainkat.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

Nagy várakozás kísérte a miniszterelnököt genfi újtára s erről az útról a nemzetgyűlésben tartotta meg beszámolóját. Mindazt megkaptuk, amit kértünk.

A beruházásra húszmillió aranykoronát, az 1926—27. évi költségvetés jóváhagyását s akkorra újabb ötvenmillió beruházási összeget,

a nyugdíjasokra nézve pedig megoldási lehetőséget. Általában véve nem annyira a szorosan vett pénzügyi kérdések kedvező elbírálása a legfontosabb, hanem az, ami ezeknek a nyomában jár, a *külföld bizalmának megnövekedése, a barát-ságos érzéseknek velünk szemben való megerősödése s annak a hitnek a meggyökerezése, hogy értékes nemzet vagyunk, melynek, mint eddig, úgy ezután is befolyása lesz Középeurópa sorsának intézésére.* Bethlen István gróf miniszterelnök nagyhatalmú beszédéből a reménykedés, bizakodás szava csendült ki minduntalan a magyar jövővel szemben s az megnyugtató számunkra, hogy ez a bizakodás teljesen indokolt s megalapozott.

Bud János pénzügyminiszter az indemnitási javaslattal kapcsolatban a genfi eredmények pénzügyi-közgazdasági vonatkozásait ismertette. Különösen és részletesen a beruházások kérdését tárgyalta, bejelentvén, hogy vasuti vonalakat és utakat kíván a kormány elsősorban építeni, mert a jó közlekedés az előfeltétele az élénk gazdasági életnek. A mezőgazdasági termények értékesítésének a megszervezése is államérdék, ezért

sürgősen kell kiépíteni a közraktárak intézményét, mezőgazdasági hitelt kell nyújtani,

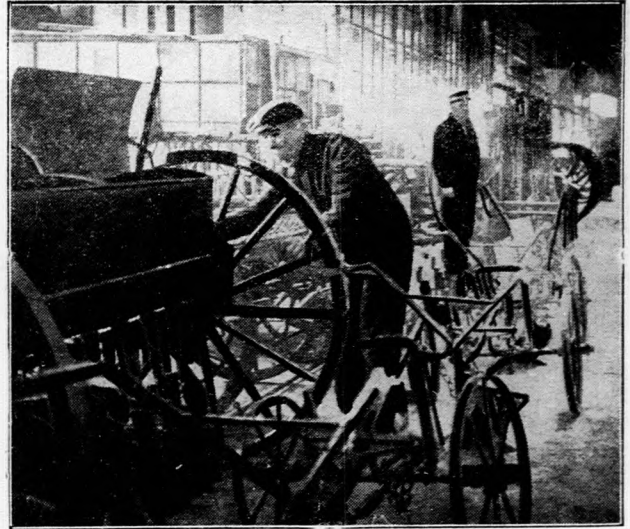
iskolákat kell építeni, küzdeni kell a tüdővész ellen, egységes alapokra kívánja fektetni a községi, városi és vármegyei háztartásokat.

A vadvizeket le kell csapolni, az adóterheket összhangba kell hozni s az igazságtalanságokat meg kell szüntetni.

Bőséges tennivaló, sokat felülelő munkaterv s annak betöltését várjuk, mert hiszen ez fogja a magyar gazdasági életet meggyógyítani.

A Faluszövetség mezőgazdasági sorsjátékának nyereménytárgyai.

A Faluszövetség mezőgazdasági sorsjátékának nyereménytárgyai.

A miniszterelnök és a pénzügyminiszter nagy beszéde volt a politikai hét kimagasló eseménye. Ami magát a nemzetgyűlés munkáját illeti, az *indemnitás* elfogadásából s *rokkantak díjának fölemelését* célzó adójavaslat törvényerőre emeléséből állott.

A földművelésügyi költségvetés letárgyalása után meg kellett szakítani az általános költségvetés tárgyalását, mert ennek törvényerőre emeléséhez már kevés volt az idő. Mivel pedig a jogfolytonosságot be kell tartani, a nemzetgyűlés *főhatalmazást adott a kormánynak három hónapra.*

A rokkantak segélyezése a mai gazdasági viszonyoknak nem felel meg. Ennek fölemeléséről kellett gondoskodni. Mivel a mostani keretek között erre az állam bevételei fedezetet nem nyújtanak, erre a célra *külön adót szavazott meg a nemzetgyűlés*, mely hasonló a régi hadmentességi adóhoz, de természetesen nem azonos vele. Egyúttal fényes tanubizonyosság amellet, hogy

a nemzet a rokkantakkal, hadiárvékkal szemben teljesíti köteleességét

s annak még súlyos áldozatok árán is eleget kíván tenni.

Ennek a javaslatnak tárgyalásánál nagy felháborodást keltett a szociáldemokrata *Kéthly* Anna felszólalása, aki a háborúról beszélve, megtámadta az egyházakat, hogy miért imádkoztak a győzelemért s megtámadta a munkásságot, hogy miért nem tagadta meg az engedelmisséget. Ezt a hazafiatlan beszédét

mindenki a legnagyobb felháborodással utasította vissza,

mert a hazáért mindenki köteles utolsó csepp vérének is áldozni. Ime a szocialisták hazafiassága így nyilvánul meg.

Nagy hűhó előzte meg a *numerusz klauzusz* kérdését. Mivel azonban a Genfben résztvett hatalmak is belátták, hogy erre a megszorításra épen a társadalmi bajok miatt van nálunk szükség, ez a kérdés lekerült a napirendről. Nagy szomorúságára mindazoknak, akik azt hitték, hogy ebből a kérdésből szégyenigát állíthatnak a magyar kormány s még inkább a magyar nemzet számára a külföld előtt.

Munkájának bevégzésével a nemzetgyűlés is megkezdte a szünetet. Január 19-éig nem lesz ülés.

Ha tavasszal korán akar sz vetni jó maggyba, szántsd meg ősszel a földedet!

Faekével szántó török.

Buzát vet pamut-tarlóba. A képet Zsivánovits Béla, a Pestmegyei Gazdasági Egyesület titkára készítette törökországi tartózkodása alkalmával

KÜLPOLITIKAI KRÓNIKA

Nincs új a nap alatt, szokás mondani. És ez áll a külföldön is. Semmi különös, nevezetes nem történt az elmúlt héten. Mindenki küzködik, bajlódik a maga bajával.

Franciaországban folytatódnak a pénzügyi bajok, összeomlás fenyegeti pénzügyileg a büszke franciákat. Már megint új pénzügyminisztert keresnek. Alig pár hét alatt a harmadikat. Hiába! A pénzt meggyógyítani nem tudja a pénzügyminiszter, csak magának a nemzetnek önfeláldozó munkája.

Németországban az új kormány megalakult, súlyos munka vár rája. Csehországban összeült a képviselőház, mindjárt az első ülés botrányoktól volt hangos. A nagy demokrácia, úgy látszik, ott is csődött mondott s a kommunistáknak adott teret.

Szóval nincs új a nap alatt.

MEZŐGAZDASÁG

A származás elbírálása a tenyészállatok kiválasztásánál.

Irta: Tóth István.

A háziállatok jó származásának kiváló értéke abban nyilvánul, hogy az bizonyos, megbízható biztosítékot szolgáltat a fiatal állatok kielégítő fejlődésére és a szülőállatok tulajdonságainak az ivadékokra való hűvebb átörökítésére.

A tenyészérték meghatározásánál a megbírálandó állat leszármazására fordítsunk kellő figyelmet. Az elismert, kiváló leszármazás és az állandósított, megbízható származási lap vagy családfa, mely az elődök kiváló tenyészértékét és kitünő termelőképességét tünteti fel, biztosítékot nyújt arra, hogy a szülőállatok jó tulajdonságaikat át fogják örökíteni az utódjaikra is. Minél teteményképesebbnek bizonyultak, tehát az állat szülei és korábbi ősei, annál inkább föltételezhetjük, hogy az utódok is jobb termelőképességet fognak felmutatni és annál magasabb lesz ennélfogva ezen állatok tenyészértéke is.

Az állattenyésztésben, különösen azelőtt, gyakran utaltak arra a tételre, hogy az állat nem örökíthet át egyebet (más tulajdonságot) az ivadékaikra, mint amivel maga is fel van ruházva. Úgy első tekintetre világosnak is látszik ez a mondat, azonban épséggel nem válik be nagy általánosság-

ban. Ebből a nézőpontból először is arra a különbségre utalunk, mely a hím és női tenyészállatok jellemző (tipikus) kifejlődésében mutatkozik, aminél számba kell vennünk, hogy a nőnemű állatok mindig finomabbak néhány fokkal, a hímneműek ellenben éppen így durvábbak testalakulásukban és szervezetükben, mint ahogy mindkettő megfelelhetne egyformán a középarányos fejlődésnek.

Elsősorban is a sertésenyésztésben volt nagyon sokszor végtelen kimenetelű jó egynéhány tenyészet állományára, amikor nem méltatták ezt a körülményt elegendőképpen figyelemre. Abban az esetben, ha a sertésenyésztésben, különösen pedig éppen a fajta és az egész tenyészet nemesítésénél arra törekedtek, hogy gyorsabb testfejlődést és hizóképességet érjenek el és hogy az állatok szervezetének *finomodását* jelentékenyen fokozzák, de nem tartották szem előtt az előbb említett tapasztalati megfigyelést és állandóan egyforma szervezetű állatokat választottak, úgy ez a helytelen tenyésztési eljárás elég gyakran és igen hamar vezetett a hím és női állatok *túlfinomodására* és esetleg a tenyészet *elfajulására*. Hogy ezt elkerülhessük, úgy válasszuk ki mindig a kañt, hogy az eszményképhez (ideál) viszonyítva — ami a finomságot illeti — kevésbé durvának, illetőleg kissé finomnak lássék. Ha ellenben olyan kanokat alkalmazunk tenyészésre, amelyek a finomság tekintetében ugyanazon kívánalmaknak felelnek meg mint a kocák, akkor a következő nemzedékek egyedei még jóval finomabb szervezetűek és esetleg nagyon hamar túlfinomodottak lesznek.

Ugyanez a veszély fenyeget bennünket akkor is, hogyha a szarvasmarhatenyésztésben *egyoldalúan* és túlságosan erőltetjük a *tejttermelést*. Ebben az esetben is, ha nagyon finom szervezetű bikákat választunk ki apaállatokul, igen hamar elfajulhat — a finomodás következtében — az egész tenyészet. Bizonyos megszorítással elismerhetjük ezeket a nézőpontokat a lovak és a juhok tenyészésénél is. Éppen a hím állat nem örökíti át a női utódokra azt a finomsági fokot, amellyel maga is rendelkezik, hanem fokozottabban, másrésztől az anyaállat a finomság csekélyebb fokát származtatja át a hímnemű ivadékaikra, mint amilyen a sajátja.

De más tekintetben is lehetséges az olyan tulajdonságok átöröklése, amelyekkel nem rendelkeznek a szülőállatok; ez voltaképpen az úgynevezett *visszaütések* alakjában történik az öreg, vagyis nagyszülőkre, avagy pedig még a távolabb visszaeső, korábbi alakokra. Különböző formák *keresztzése* folytán megállapították ugyanis, hogy az első utódokban előtűnhetnek egyes ismertető jelek, amelyek azonban ismét napvilágra kerülhetnek a későbbi ivadékokban. Ilyenformán megmagyarázhatjuk ezáltal az olyan esetek egyik-másik részét, amelyekben a szülőállatok valami mást hoznak létre az utódokban, mint amit azokon külsőleg föl lehetne ismerni. Mindezekből a tulajdonságokból azonban — mélyen elrejtve — magukban hordták az öröklődő hajlamot.

Végre itt utalunk annak a jelentőségére is, ami egyáltalában az átlagosan jó tenyészállat származásában szokott megnyilvánulni. Ennek elbírálásánál tekintettel vagyunk úgy a rossz termelőképességű és külsejű elődökre, mint a kiváló törzsekre. Az újabb időkben épúgy az állatok, mint a növények tenyészésénél megállapították ebben a tekintetben, hogy a kitünő elődök valamivel *csekélyebb* értékű egyede is *magasabb* tenyészési értékű a vele elérendő utódokra, mint a valamivel *jobb* állapot, amely azonban kevésbé becses ősköztől származik. Természetesen mindez csakis csekélyebb *különbségekre* vonatkozik, talán a tökéletesség kevés százaléka, míg az egészen *rossz* egyednek, habár jó elődöktől is származik, mindazáltal *kiseb* tenyészési értéke van.

Az olyan jó tulajdonságnak továbbá — visszatérve az előbbi gondolatmenetre — amely tehát az ősköztől nagyon ridegen különbözik és amely az eltérő rokonságban *hirtelen*, minden átmenet nélkül lép föl, olykor mint igazi ugrásszerű *változásnak* (vagy mutációnak) — az öröklési erő tekintetében — egészen különös előnye van. Az örökösök, igen ritkán föllépő ilyesféle esetek, amennyiben az illető megfigyelések egyáltalában helyesek voltak, az ú. n. *egyéni átörökítő* vagy *átütőképesség* elméletének felállítására vezetett, amelyben világosan és határozottan ki van mondva, hogy az ilyen hirtelen felbukkanó, ridegen előtű új jelenségek (pl. a francia

mauchamp-juh fajta tulajdonságai) nagyon biztosan öröklődnek. Ezt az állattenyésztés régi elmélet-emberei épenséggel pontosan figyelték meg. A *mauchamp-juh* különben a merinó-juh fajta keretén belül keletkezett, amely a többi merinótól nemcsak a gyapjú selyemszerű fénye, hanem annak hullámos kunkorodása által is különbözik. A fenti megszorítás ellenben — a mérsékelt különbségekre való tekintetből — inkább a *vérsziládság* elméletének követőihöz kell közelednünk, amely szerint magasabban értékelendő a származás, mint az egyes tenyészállat kifejlődöttsége.

Végül megemlíthetjük még, hogy csakis a pontosan ellenőrzött és megbízható szemelynek közreműködésével feljegyzett származási kimutatásokat ismerhetjük el teljes mértékben az állatok vásárlásánál és a nyilvános állatszempléken való megbírálnál, ahol azok különben a legjobban értékeltetnek az odaitelendő pótdíjak formájában. A mai származási kimutatások azonban igen gyakran még nagyon sok kívánni valót hagynak fenn. Némelykor az állatok azonosága sem állapítható meg a szükséges biztossággal; még gyakrabban hiányzik az ősök minőségére vonatkozó kielégítő felvilágosítás és azoknak *valódi* (igazi!) teteményképességeiről beszámoló adatokat — sajnos — még mindig a kivetelek (ritkaságok!) közé számíthatjuk.

Téli elmélkedés a nyári permetezésről.

Írta: Bernátsky Jenő.

A homoki szőlősgazdák körében, főleg Kecskemét és Szeged vidékén, újabban az a nézet terjedt el, hogy a szőlők permetezésekor a permetező lébe úgynevezett urániazöldet kell belekeverni, mert az «minden elien jó». A szőlőnek sokféle nyavalyája van. Legtöbbjét nyáron vesszük észre, amikor pusztul a lombzat, vagy a virágzat, vagy az érésnek induló termés. Akkor szeretünk fűhöz-fához kapkodni. Amit tanácsolnak nekünk, azt menten megtesszük. Sietve rászánunk néhány százezer koronát, bízva benne, hogy majd csak használ. De most télen jobban ráértünk, mindent megháynivetni és fontolóra venni, hogy pl. igazán érdemes-e permetezni? Aki jól meggondolja a dolgot, azt fogja mondani, permetezni igenis érdemes, már mint kékgáliccal, melyet feloldunk vízben és mésztejet adunk hozzá. A kékgálics permetezőlőről biztosan tudjuk, még pedig már negyven év óta, hogy az valóban szükséges és hasznos a peronoszpora ellen. De az urániazöld dolgát mégis csak meg kell gondolni. Én úgy tudom, hogy arra pénzt kiadni nem érdemes. Most télen elég időnk van, közelebről tájékozódni. Megkérdezzük a szomszédokat, ismerőseket, hogy ugyan mit tapasztaltak, mit tudnak az urániazöldről? De nem kereskedőhöz vagy ügynökhöz kell fordulnunk, akik maguk is érdekelve vannak az urániazöld eladásában, hanem olyan gazdáknál kell kérdezősködnünk, akik urániazöldet már vásároltak a saját zsebük terhére és a saját szőlőjükben megpróbálkoztak. Egyetlenegy véleményét meghallgatni nem elég, hanem iparkodnunk kell, minél több tapasztalatról tudomást szereznünk. Ha tíz gazda közül legalább hat gazda bizonyítani tudja, hogy az urániazölddel nagyszerű eredményt ért el, akkor én megadom magamat. Amíg azonban nincs elegendő bizonyíték, addig én csak azt mondom, hogy az urániazöld alig érdemli meg a rafordított pénzt.

Véleményemnek okát is közlöm.

Arra hivatkozom, hogy magam is megpróbálkoztam urániazölddel elkevert lével permetezni. De nem úgy ám, mint némely más ember szokta, hogy se előtte, se utána feléje se néz a szőlőnek. Hanem inkább úgy, hogy a permetezés előtt meg a permetezés után is jól megnéztem minden megpermetezett szőlőtökét. Természetesen volt annyi eszem, hogy próbaképen csak tíz sort permeteztem meg; tehát valóban jól meg tudtam vizsgálni mindegyik bepermetezett tőkét. A permetezés előtt azt láttam, hogy valamennyi tőkén van «molykukac» (vagyis szőlómoly), igen apró kis hernyócska, sárga meg vörhenyes színű, a virágzatban. Azonkívül valamennyi tőkén volt szőlőilonca, amit a kiscgazdák «zöld hernyónak» szoktak nevezni; ez valamivel nagyobb a molykukac-

Amint halad a mezőgazdaság, sutbakerül a faeke.
Hat bivaly «Sack» eke előtt. Zsivanyovits Béla törökországi felvétele.

nál, zöldebb színű, feje fekete; nem a virágzatban, hanem a leveleken meg fiatal hajtásvégekben élszöködik; ha meg akarjuk fogni, roppant fűgén elrúgja magát s lepottyan a földre, ahol azután nehezen találunk rá, mert hamar elbújik. Permetezés után ismételtlen aapos vizsgálatot tartva, kénytelen voltam meggyőződni arról, hogy a sok molykukac meg zöld hernyó közül mindössze csak három döglött meg, a többi mind vidáman folytatta a szőlőre nézve káros munkáját; szóval, életben maradt valamí ezer darab s csak épen három darab döglött meg. Hát úgy gondolom, hogy három vagy akár harminc hernyó kedvéért fel kiló urániazöldet elpocékolni legkevésbé sem érdemes. Sokkal okosabb a molykukacot meg a zöld hernyót kézzel megfogni és agyonnyomni. Egy órai munka áron nem három vagy harminc, hanem száz-nál több molykukacot meg zöldhernyót is el tudok pusztítani; amit a magam kezével agyonnyomtam, arról biztosan tudom, hogy csakugyan vége van. De urániazöldre pénzt adni azzal a tudattal, hogy se nem árt, se nem használ, én nem akarok. Hiszen a mai időkben a szőlősgazdákra nehéz idők járnak; a bort senkinek sem sikerül méltányos áron eladni, a művelési költségek pedig igen nagyok, tehát takarékoskodjunk ott, ahol lehet s ne költünk hiába pénzt olyan szerekre, amelyeknek semmi biztos hasznát nem látjuk.

Jégekázal és jégverem. Alig van gazdaság, mely forró nyárainkon a természetes hűtőanyagot: a jeget nélkülözni tudná. Különösen fontos, sőt nélkülözhetetlen a jég akkor, ha tejet szállítunk távolabbi helyekre vagy akkor, ha vaját készítünk. Hogy hűs-némiek eltartásánál is jó hasznát vessük a jégnek, az is általánosan tudott dolog. Most van a jéggyűjtés ideje. Hogy azonban a fáradsággal összegyűjtött jégkészletünk idő előtt el ne olvadjon, a jégraktárnak megfelelő berendezésnek kell lenni. Olcsó raktározási mód a jégkázalkészítés. E célból válasszunk ki egy magasabban fekvő és fákól erősen beárnyékolta, lehetőleg északi fekvésű helyet, hol az esővíz nem gyűl össze s ahová nem jut el a napmeleg közvetlenül se. Itt terítsünk el egy arasznyi magasságban kavicsot vagy rőzset, hogy a jégnek ne az esetleges olvadásból keletkező vízben kelljen fektüdni s így a jégtömeg alsó rétegei is szárazon maradjanak. Fontos az is, hogy a jégdarabok közt lehetőleg kevés levegő maradjon. Nagy jégdarabok halmában mindig több a levegő, mintha a jégtáblák szét vannak aprítva. Ha az apró darabokat marhasóvízzel erősen fagyos időben leöntözzük, e sólé a hézagokat kitölti, ott megfagy, akkor egynemű jégtömböt kapunk. Ha már egy ilyen baglyaformájú jégalmunk van, fedjük be azt 1/2 méter vastag szalmareteggel, majd legfelül 1/2 méteres begyepesített földréteggel. Jégvermet legolcsóbban úgy készíthetünk, hogy száraz és árnyékos helyen lefelé keskenyedő, kúpalakú gödröt ásunk. Ha a talaj nem kavicsos vagy homokos, azaz vizet át nem eresztő, akkor jó lesz azt rőzsével kibélelni, sőt fenekébe egy sülyesztő kutat ásni, oly mélységig, melyben már kavicsrétegre jutunk. E verem fölé dorongokból és nádból kúpalakú tetőt készítünk. Az északi oldalon vágjuk ki az alacsony és keskeny bejárót, melyet lehetőleg kettős lapból álló deszkaajtóval zárjunk el. Az ajtó két lapjának között töltjük ki fűrészporrall. Így elérjük, hogy az ajtólapon át is kevés meleg jut be a jégverembe s a jég tovább eláll.

A fehér penészes burgonyarothadás az elvermelt burgonyában szokott gyakran előfordulni. A betegség könnyen felismerhető a gumó felületén található bemélyedt vagy kiemelkedő krétafehér, vagy halványvörös foltokról: a penészvánkosokról. A betegség előrehaladásával a gumók belseje igen kellemetlen szagú, lágy anyaggá alakul. Burgonyaszédeskór a betegséget még nem lehet észrevenni (bár már akkor benne rejtőzik), az csak később, az elraktározás alatt lesz szemmellátható. **Védekezés:** 1. Az elvermelés előtt a burgonyát jól szikkasszuk ki. 2. A vermes hely száraz és jól szellőztethető legyen. 3. Tél folyamán a beteg gumókat válogassuk ki. 4. A félig beteg gumókat feletetés előtt jól főzzük meg, hogy a penész rajta elpusztuljon. 5. Ültetésnél egészséges gumókat használjunk. 6. Olyan talajon, hol a betegség jelentkezett, néhány évig ne termesszünk burgonyát. 7. A fertőzött talajt meszezzük vagy kainttal trágyázzuk meg.

A pulyka tenyésztéséről dióhéjban. Pulykaállományunk parlagi egyedei edzetek és igénytelenek ugyan, de kicsi testűek (4—5 kg). Nemesítésükre legjobban bevált a nagytestű (10—16 kg) bronzpulyka. Ez onnan vette nevét, hogy sötét fedőtollai élénk bronz-zománcban csillognak. Farkának és szárnyainak tollai világosabb sávokkal tarkáztak. Mellette sok kedvelője van a mexikói vagy virginiai fehér pulykának, mely valamivel kisebb amaránál, továbbá a nagytestű fekete francia pulykának, mely kényesebb. Az előbbi fehér tolla révén, emez izletes húsvál hódít. A pulyka tenyésztésre 2—6 éves korában legalkalmasabb. Egy bak 4—16 tojó megtermékenyítésére elegendő. A tojó évente 20—30 darab 80—90 grammos, sárgán vagy vörösen pettyezett tojást rak le egyszerű kotláskor 20—25 tojást tud kikelteni. A kis pulykák 28—30 nap múlva bujnak ki a tojásból. A pipék 8—10 heteskorukig nedvességgel, hideggel és forrósággal szemben roppant érzékenyek. Eleségük turo, vagdalt zöldség (csalán, hagyma, spenót stb.), főtt burgonya vagy répa, gabonadara, korpa, főtt húshulladék (lőhús, pacal, sziv stb.), csontdara. Kedvező idő esetén a pulykák eleségük javát a legelőn keresik meg (zöld növények, magvak, bogycák, giliszták, hernyók, rovarok, csigák, egerek) és csak este kívánnak némi szemes eleséget. Ősszel a tavaszi kelésű pulykák hizóba kerülnek: 3—4 hétig bőven kapnak főtt burgonyával vagy répával kevert darát, korpát vagy áztatott szemes tengerit. A hizalási eredmény jobb lesz, ha az utolsó 1—2 hétben tömik őket tejes darából készült metélttel. A pulyka mellhúsa finom és izletes, de combjai durvarostúak. A fehér pulykák tolla szép és ruganyos volta miatt oly értékes, mint a lúdtoll. A színeseket kevesebbre becsülik. Szárny- és faroktollait, mint dísztollakat is használják.

Kiszántsuk-e az őszit, vagy meghagyjuk? Ezt a kérdést veti fel a *Növényvédelem* decemberi tartalmas száma. Ismerteti a drótféreg elemi védekezését, a fagy hatását a növényekre, a nyulak kártételét a gyümölcsösben, a téligyümölcs elraktározását. Beszámol Julius Kühnnek, a növényvédelem apostolának százéves jubileumáról, érdekes cikkeket közöl a fagyöngy kártevéséről, a gazda barátainak, a fűrkésző darazsaknak csodás életmódjáról, a növénykárosító gombák életéről, az alma barnafoltosságáról, amely betegség igen sok gondot okoz a gyümölcsstermesztőknek. Dúsan illusztrált közleményben ismerteti hasznos madaraink téli etetését, a szőlő őszi rothadásának megállítását stb. Előfizetési ára félévre 35.000 korona. A kiadóhivatal (Budapest, VIII., Rákóczi-út 51. IV. 5) készséggel díjtalanul küld mutatványszámot.

Itt a téli, a reumásbetegek ilyenkor sokat szenvednek. A Paster-nack-cég mai számunkban hirdet erre gyógyszer. Próbálja meg, akinék erre szüksége van.

OLVASÓINKHOZ!

Január hó 1-én új előfizetést nyitunk, aki tehát szívén viseli a kisgazda-, földműves- és kisiparostársadalom, valamint a saját érdekét, aki a vasárnapját nemcsak kellemessé, hanem tanul-ságossá és hasznossá akarja tenni, az fizessen elő a «Vasárnap»-ra.

A «Vasárnap» legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

A «Vasárnap» a legolcsóbb hetilap, mert félévi előfizetés mellett csak 1192 K-ba kerül egy példány.

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

negyedévre	16.000 K
félévre	81.000 K
egész évre	62.000 K

A «Vasárnap» kiadóhivatala
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.

Fölkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése december 30-án lejárt, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lap fölhasználásá-
val megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap küldésében fönnaakadás álljon be.

Már megjelent a Vasárnap 1926. évre szóló naptára, többszínnyomatú, művészies borítékban, gazdag tartalommal, a szöveg között színes képekkel díszítve. Mindenki, aki egy évre előfizet a Vasárnapra, karácsonyi ajándéku ingyen és bérmentesen kapja.

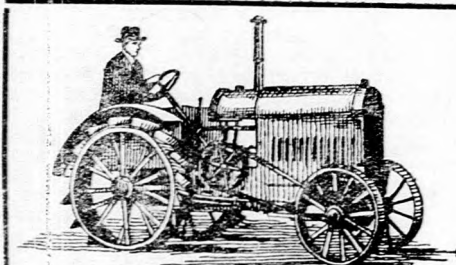
TANÁCSADÓ

Kérdés. Ki köteles a házadó fizetni, a tulajdonos vagy a bérlő? (B. István.) — **Felelet.** A házadó a ház tényleges birtokosa által fizetendő. Tényleges birtokosnak a tulajdonost, illetőleg a haszonélvezőt kell tekinteni. Ha azonban a létrejött megállapodásban a házadó fizetését a bérlő magára vállalta, akkor kívánhatja a bérlőtől a fizetett adó megtérítését.

Kérdés. Működik-e és hol az A.... részvénytársaság. (Öcsényi.) — **Felelet.** A legújabb kiadású telefonkönyv szerint a r.-t. helyiségei V., Széchenyi-utca 2. szám alatt vannak. Cégekről nem adunk felvilágosítást.

Üzenet a sorsjegyekről. (x.) 33.901. és 33.902. Állatvédő sorsjegye nem nyert. — A kápolna sorsjegy húzását január 1-én halasztották.

Üzenet a könyvrendelőknél. Balanyi: *Világtörténelem* 54.000 korona, Sréter: *Összeomlás az albán arcvonalon* 32.000 K. E könyvek árában már a postaköltséget is beleszámítottuk. A pénzt előre kell beküldeni. Kiadóhivatalunk könyvosztálya útján minden könyvet meg lehet rendelni. Wells: *A világ története*, füzve 98.000, kötve 105.000 K, Marczali: *Nagy képes világtörténet* (12 kötet) 2.100.000 K, Tolnai: *Világtörténet* (10 kötet) 500.000 K, Tolnai: *Világlexikon* (8 kötet) 560.000 K, Sven Hedin: *Rejtélyes India* 200.000 K. Ezekhez még a postaköltség is járul, amelyet utánvételez a kiadóhivatal. *A Harang* című színmű nem kapható. — Méhes: *Szivek tolmácsa* 40.000 K, Szabó: *Az őr ember* 40.000 K, Méhes: *Társalgó* 61.000 K.

McCORMICK TRACTOR

raktárról
azonnal
szállítható

International Harvester Company McCormick & Deering, Chicago

VEZÉRKÉPVISELET

DÉNES B.

Részvénytársaság, Gőz- és Motorekeosztály Budapest, V., Váci-út 98.

Léveléim: Budapest 56. Fiókbérlő. — Sürgőnycím: «Débert Budapest».

Telefon: 139—15 és 70—43. — Alapítva 1883.

A mi Karácsonyunk.

Irta: Bajtay Mihály dr.

A szeretet születésének magasztos ünnepén megelégedéssel és rendületlen hittel tekintünk vissza a Faluszövetség ez évi munkásságára. Esméink fogékony talajra találtak. Hatalmas, életerős ágak jelzik ez évi fejlődésünket, amely a magyar életrévitalóság és erejéből táplálkozik. Ma már bizalommal tekinthetünk jövőnk elé, szerte az országban temérdek jóindulat, használniakarás, tudás és képesség áll szolgálatunkban s napról-napra erősödik táborunk. Hovatovább mellénk szegődnek mindazok, akiknek az isteni gondviselés erőt és képességet adott arra, hogy hasznára lehessenek ennek a szenvedő országnak, ennek az életfeltételeiben megtámadott, elszegényedett magyar nemzetnek.

A komoly alkotó munkának vagyunk a fanatikusi s a falvak józan népe átérzi azt az úton-útfélen hirdetett igazságunkat, hogy az anyagi és erkölcsi javainkban végbement rombolást és pusztítást csakis munkával lehet helyreállítani s ezért alkotó elmékre és dolgos kezekre van szükségünk első-sorban. A Faluszövetség az alkotó nemzetmentő munka tisztelőinek, megbecsülésének gondolatát viszi köztudatba, mert tisztában van azzal, hogy országunk talpraállításához az osztatlan magyar nemzet teljes egyetértésére és erő kifejtésére van szükség.

A Faluszövetség térhódítása egyenértékű a munka diadalmas előretörésével. Esméink térhódítása nem varázsszavaknak, szemfényvesztésnek, nagyhangú ígéreteknek a kétes értékű eredménye. Sohasem csinálunk titkot abból, hogy csodákat nem teremthetünk s hogy a bizalom egyre jobban Szövetségünk felé irányul, azt annak a közvetlen őszinte apostoli munkának tulajdoníthatjuk, mely nem ismer akadályokat és nem ismer nehézségeket, amikor a falvak népének érdekeiről van szó. Nem ígérgetünk pillanatnyi sikereket, nem építünk légvárakat, de jó szándékainkban nem is csalatkozhatik senki. Az út, amelyre egyre szaporodó híveinket vezetjük, nehéz, fáradságos nagy munkát és kitartást, sőt áldozatkészséget is követel, de ezzel tisztában van mindenki, aki támogatásunkra siet.

Küzdünk a sötétséggel, a közöny jéghegyeivel, az emberi hűségök tüskéivel, kicsinyes gáncsvetésekkel, céljainknak félremagyarázásával, szándékaink meggyanúsításával, mindez azonban nem riaszt vissza, mert érezzük hivatottságunkat

és tudjuk, hogy szándékaink ott élnek a jóakarátú magyar nép lelkében.

Szeretnénk szakadékokat áthidalni, szeretnénk torlaszokat eltakarítani, szeretnénk megteremteni azokat a nemzeti célokat és ideálokat, melyek lehetővé teszik a hazafiasan gondolkozó magyar nép hatalmas egybefogását s egyesíteni tudnának minden munkabírást, minden tudást, minden kitaratást és szorgalmat s lehetővé tennék, hogy az egységes magyarság a saját erejébe vetett bizalommal dolgozhasson a nemzet jövőjéért.

A tudás és ismeretek terjedésének, az anyaföld termőbbé tételének, a kicsinyek és nagyok közötti ellenségeskedés megszüntetésének jegyében folyt le a Faluszövetség ez évi közgyűlése. Az ország legkülönbözőbb vidékeiről összesereglett vezetőembereink egyöntetűen fejezték ki a Faluszövetség eddigi tevékenysége feletti teljes megelégedésüket. Csodácsolója, hogy ezen a gyűlésen, ahol képviselve volt a vidéki lakosság minden társadalmi rétege, több ízben tomboló lelkesedés mellett követelte mindenki a poitifikamentes, hazafias társadalmi munkát, ami a magyar életképességnek legfőbb bizonyítéka s mindenestre jelentős eredménye a Faluszövetség eddigi munkájának, hogy a magyar nép, amely eddig közgazdasági kérdések iránt semmi érzkkel sem rendelkezett, a közgazdasági kérdéseket ma már fontosabbnak tartja a politikánál.

Örködni fogunk afelett, hogy sorainkat sem a gyűlölet, sem az egyéni érdekek meg ne bonthassák, Szövetségünket abban a formában akarjuk továbbfejleszteni, ahogy eddig történt, legyen továbbra is hirdetője a magyar nemzeti eszmének, szilárd támasza a társadalmi rendnek és békének, népszerűsítője a békés munkának, elősegítője a magyar nép fejlődésének és haladásának, fokozója a nemzeti jövedelemnek, szószólója és védelmezője minden igazságkereső embernek.

Amikor a jövővett munká öntudatával tekintünk vissza a Faluszövetségben tömörült jószándékú magyar emberek eddigi munkájára, az volna az óhajtatásunk, hogy karácsony estéjén, amikor a kicsi házikókban szerte az országban kigyúl a karácsonyfák gyertyalángja, gondoljon mindenki egy pillanatra a Faluszövetségre s a Faluszövetség jelszavára:

Szeressétek egymást szenvedő magyarok!

A Faluszövetség közgyűlése.

December hó 17-én folyt le a Faluszövetség közgyűlése Budapesten, a vármegyeház közgyűlési termében. A megjelenetek sorában ott voltak közéletünk legjobbjai mellett a falu vezetői: papok, jegyzők, tanítók és az egyszerű földműves emberek egész sokasága. A közgyűlést Mayer János földmivelségi miniszter, a Falu Országos Földmivesszövetség elnöke nyitotta meg magasröptű beszéddel. Gondolatainak során erőteljesen hangsúlyozta, hogy a szociális kérdések megvitatásánál szem előtt kell tartani a kulturális fejlődést, mert *kulturális szempontból hiba lenne az, ha olyan tömegeket akarnának nevelni, amelyeknek kulturális igénye nincs.* A szociális vezetésre elsősorban a polgári osztály hivatott. A polgári társadalomból, a vezetésre hivatott egyének táborából gyűltek össze azok a férfiak, akik önzetlen, buzgó munkával dolgoznak a Faluszövetség értékes programjának megvalósításán, mely programot a Faluszövetség minden pártpolitika kizárásával akarja megvalósítani. Maga a kormány is szükségét látja, hogy legyen olyan társadalmi szerv, amely a kulturális és szociális fejlődés ápolását tartja földadatának. Épen ezért erkölcsi támogatásban részesíti a Faluszövetséget.

A miniszter hosszas ünnepléssel fogadott beszéde után Bodó János, a szövetség ügyvezető-igazgatója tette meg jelentését a szövetség elmúlt évi munkásságáról. Utalt arra, hogy a taglétszám mindenáron való emelése helyett a szervező munka alapjául az *érdekellentétek kiegyenlítését választották s az a törekvés jutott érvényre, hogy a falvak társadalmi közös cél érdekében egyesültsék.* Ezért a politikai állásfoglalás teljes kizárásával kísérelték meg rendszerbe foglalni a falvak társadalmát. 1925-ben a szövetség anyagi helyzetében lényeges változás állott be; az a Rockefeller-intézet alapítása; a Newyorki Education Board International

magyarországi kiküldötteinek jelentése alapján, méltányolva azt a kulturális tevékenységet, melyet a szövetség kifejtett, *anyagi támogatására sietett,* hogy jelentős adományokkal segítse elő a munkát. A szövetség 1925. évi tevékenysége már meghozta azokat az eredményeket, melyek kétségtelenül igazolják a fejlődés emelkedő irányát. Ez év június 30-ig a községek létszáma 1446-ra emelkedett, vagyis a megalakulás óta négyszeresére, a fiókszövetségek száma 193-ra s a szövetség kötelékébe tartozó egyesületek és testületek száma 517-re. A szervezés folyamán szerzett tapasztalatok, melyek kétségtelenül igazolták, hogy maradóbb eredmények csak megfelelő érdekképviselések létesítése alapján érhetőek el, a szövetség vezetőségét arra indították, hogy gazdasági, társadalmi és kulturációját a *jövőben még nagyobb mértékben fejlessze és a kapcsolatot a falvak és a szövetségek között szorosabbra fűzze.*

A nagy tetszéssel fogadott és egyhangúlag tudomásul vett jelentés után vita indult meg. Ennek során Csizmadia András nemzetgyűlési képviselő elismerését fejezte ki a szövetség iránt. Szabó Balázs lelkész, volt nemzetgyűlési képviselő különösen Bodó János ügyvezető-igazgató érdemeit méltatta; Cser Zsigmond dömsödi bíró a falu népének s a vezető, tanult osztály megértésének szükségességét hangsúlyozta; Tillmann Alfonz csobánkai plébános a falu vezetőinek, a papnak, jegyzőnek és tanítónak lelkes támogatásáról biztosította a szövetséget; Rác Lajos, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara igazgatója, a kamarák nevében ígerte meg legmesszebbmenő segítségét; Gressler Jenő a kultuszminiszter nevében üdvözölte a szövetséget; Nagy László a kecskeméti kisgazdatársadalom üdvözlését tolmácsolta; Borso Sándor az OKH, Vargha államtitkár a pénzügyminiszter

Szegény gyermekek karácsonya.

A Nemzetközi Gyermekmentő Szövetség megajándékozza a budapesti szegény gyermekeket.

Koncz János, a Jegyzők Országos Egyesületének elnöke, pedig a jegyzői kar támogatásáról biztosította a szövetséget; *Meskó Pál*, a Hangya ügyvezető-igazgatója, arra kérte a szövetséget és a vidéki vezetöket, teremtsék meg az egységes gazdatáborot, mert az országot fölépíteni csak összefogással lehet. *Kéri a nagy- és közbirtokosokat is, támogassák a Faluszövetség munkásságát; Patacsi Dénes* a falu vezetőinek munkásságát emelte ki; *Meskó Zoltán* azt hangsúlyozta, hogy a falu népének erkölcsi kötelessége, hogy a keresztény agrárlapokat: az *Uj Barázdát*, a *Vasárnapot* és a *Falut* olvassa; *Tankó János* a somogy megyei kisgazdák üdvözlését tolmácsolta, végül *Mayer János* záróbeszédével a közgyűlés lelkes hangulatban véget ért.

Népművelési előadások és tanfolyamok a fiókszövetségekben.

A Faluszövetség a falvak téli pihenését arra használja föl, hogy a tudás és ismeretek magvát igyekszik a falusi nép körében széthinteni. Fiókszövetségei és tagegyesületei részére pontos népművelési programot dolgozott ki, melynek alapján már több fiók rendszeres előadásokat és hasznos ismertetéseket rendez. A téli időben a gazdaember jobban ráér és szívesebben is meghallgatja azokat, akik az ő tanítására és ismereteinek a fejlesztésére lelkesen és önzetlen készséggel vállalkoznak. A tanfolyamok szervezése különösen a karácsonyi ünnepek után fog nagyobb lendületet venni, amikor az előkészületek teljes egészükben befejezést nyernek. A kulturális munkát irányító és szervező központi népművelési osztály azon fáradozik, hogy a tél folyamán minden fiók legalább egy-két ünnepélyt és hasznos ismeret-terjesztő előadást tartson, ott, ahol pedig a viszonyok kedvezőek, heteken keresztül tartó tanfolyamokat rendez s a tanfolyam állandó látogatásában kiváló hallgatókat bizonyítványoszerű oklevéllel tünteti ki. Ahol villany van a községben, ott moziépepepel, ahol nincs, ott állóképet vetítőgépek segítségével teszi szemléltetőbbé az előadottakat. Az előadások tartására vállalkozó tanítók, papok s községi vezetők részére teljesen ingyen előadói vezérfonalakat ad ki. Nemcsak helyi vezetők, hanem a központi tisztviselői és erre a célra külön fölért fővárosi és vidéki szakemberek is tartanak előadásokat.

Ezen a téren is az agilis mezőtúri fiókszövetség jár elől, ahol a múlt vasárnap a fiókszövetségi népművelési előadások megnyitását *Nagy Sándor*, központi igazgató tartott értékes előadást *«A gazdatársadalom, mint a nemzet gerince»* címen. A további előadásokat, melyeknek megszervezését *Buzi Lajos*, fiókunk fāradhatatlan titkára vezeti, minden vasárnap fogják megtartani a fiókszövetség saját helyiségében.

Támogatásunkkal és részvétünkkel rendezi a *Baranya vármegyei Gazdasági Egyesület*, az *Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara* és a *pécsi Erzsébet Egyetem* Baranya vármegye összes községeiben az egész téli szezonra tervezett gazdasági és kulturális előadásait. Eddig *Szászváron*, *Alsómocsoládon*, *Bikalon*, *Magócsón*, *Ráckozáron* és *Nagyhajmáson* voltak előadások, melyeket *Förster Jenő*, a Gazdasági Egyesület elnöke, *Toldy Zsigmond* titkár és *Radnóti István*, a Faluszövetség titkára tartottak. Nagyszabású kultúr-est volt *Magócsón*, hol *Radnóti* titkár a gazdaszervezkedés fontosságáról, *Niederrecker Gáspár* dr. tanárségét a tūdōvēszōrōl tartott előadást.

A népművelés terén kiváló eredményeket ért el a *csabdi fiókszövetség*, mely *Tolner Károly* elnök vezetésével heti két előadással állandó tanfolyamot tart fōnn. Különösen elismeréreméltó ez a munkásság, mert a fiók tagjai leginkább szegény földműves napszamosok.

Még karácsony előtt *Dömsödön* és *Mezőkővácsházán* nyílik meg népművelési tanfolyam.

A somogyi kisgazdák beléptek a Faluszövetségbe.

A somogy megyei kisgazdák szervező bizottsága az elmúlt héten ülést tartott a vármegyei egyesület talpraállítása ügyében. A gyűlésen *Eőri Szabó Dezső* és *Meskó Zoltán* nemzetgyűlési képviselők is megjelentek. Eőri Szabó Dezső megnyitőbeszéde után *Kajel* Endre balatonrendi református lelkész ismertette az időszerű problémákat, köztük az adóztatás kérdését és a földreform ügyét. *Meskó Zoltán* beszélt ezután, végül *Eőri Szabó Dezső* határozati javaslatot terjesztett elő, amely kimondja, hogy a somogyi Kisgazdapárt belép a Faluszövetségbe.

Zászlóbontás Csobánkán.

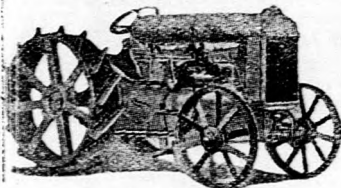
December hó 13-án a Faluszövetség népes gyűlést tartott *Csobánkán*, melyen *Balogh Gyula*, a Faluszövetség igazgatója magyar és német nyelven tartott beszédében azokat a kulturális, gazdasági és szociális érdekeket ismertette, melyek miatt a magyar falu népének szervezkedni kell. A gyűlésen felszólaltak *Pillmann Adolf* plébános, *Walper István* és *Brunner János* kisgazdák, *Baudisz Arnold* dr. orvos, kik egyértelműleg a Faluszövetségbe való ötművelés szükségességét hangoztatták.

Értekezlet Nagykőrösön.

A *Nagykőrösi Gazdasági Egyesület* helyiségében népes gazd-értekezletet tartott a Faluszövetség, amelynek célja a nagykőrösi gazdatársadalom egységesítése volt. A Faluszövetséget *Szekeeres László* dr. főtitkár képviselte, aki a szövetség gazdasági céljait ismertette. Az előadás után *Gaál Ambrus* gazdasági egyesületi alelnök meleg szavakkal emlékezett meg a Faluszövetség eddigi tevékenységéről. *Zsoldos János* kisgazda felszólalása után az egybegyűlték kimondották a Faluszövetséghez való csatlakozásukat. *Debreceni Bárány Károly* tanácsos zárószavaival ért véget az ülés.

A volt iglői diákok a szövetségben.

A volt iglői diákok *Bottlik József* nemzetgyűlési képviselő kezdeményezésére, a Faluszövetség kötelékébe eszményi iglői diákszövetséget szándékoznak szervezni, melybe bekapcsolódnának mindazok, akik Iglón végeztek tanulmányaikat. A megalakulást a tavasz folyamán díszes keretek között, általános találkozóval óhajtják megünnepelni. E célból szűkebb szervező bizottság alakult, melynek tagjai: *Bottlik József* nemzetgyűlési képviselő, *Jeszenszky Pál*, a Mezőgazdák Szövetkezetének vezérigazgatója, *Farkas Imre*, a kiváló író és *Bajtay Mihály* dr. a Faluszövetség igazgató állanak.

FORDSON TRACTOR

raktárról
azonnal
szállítható

Telefon:
66-15.

HALTENBERGER VILMOS

A Ford gyárak autorizált képviselője
Budapest, VI., Nagymező-utca 19. szám.

Sürgőny címl:
Willford Budapest.

Speciális amerikai gazdasági gépek: Oliver-cékek, tárcsásboronák, tárcsás szikekék, fűkaszálo, burgonya kieszedő, körfűrészes berendezés

KARÁCSONY

Alszik a síbak.

Holdfény ragyog le... Hó világt.
Fegyver dördült. — Egy szív megáll.
Aztán megint csend, csak a Száva
Futó sok habja muzsikál.

Fehér pihék zizegve hullnak.
Fehér hóban piros a vér.
És szép fehér lesz az is itten,
Akit a halál csókja ér.

De otthon, otthon érzik-e, hogy
Szemét lehunyta egy legény,
Hogy míg őrt állt a Száparton
Golyó ütötte át szívén?

Magyar falu, hiába várod,
Mátkája is pártás marad.
Alszik a síbak zengő víznél,
A hó alatt... a hó alatt...

Hangay Sándor.

IDEGENBEN.

ELBESZÉLÉS.

IRTA: VASADI BALOGH GYÖRGY.

AVÖLGY ölen, a kék folyó partján hallgat a város, a hold ezüstáradatban fürdeti. A fehér falu, piros tetejű házak üresek, némák. Az ablaktáblák becsukva rejtegetik a felforgatott lakásokat. Az utcákon kopogó léptekkel jár a fegyveres őrző, feltűzött szuronya meg-megcsillan a holdfényben. A sétaterek fái alatt árván várakoznak a padok a régi ismerősökre, de azok, ki tudja, merre járnak. A legények valahol messze harcolnak... a lányok, ki tudja, hova-merre futottak. A barnuló, rótszínűvé vált lombok összesűgnak olykor s egy-egy levél hintálva, ringatózva hullik alá. Köztük bujkál a sápadt-arcú ősz, odacsókolja beteg csókjait ki se nyílt bimbókra, el se virult virágokra.

Lehangoló, megható az ősz érkezése, csendes, nesztelen léptekkel való közelsége. Akaratlanul is rabul ejti a lelkeket melankóliája, akaratlanul is világfájdaumas hangulattal nézi az ember a kék égnek szürkéségbe válását, felhőknek lassú vonulását, költöző madárnak fájó búcsúzását, színtváltató erdők pompázatos haldoklását, piros rózsza bimbójának zölden maradását, széles határ meglópot, leterült voltát.

Ilyen az érzése az asszonynak, a kacér, tündöklő, hódítani vágyó asszonynak, mikor először pillantja meg selymes hajában az első ősz hajszálat, mikor először látja meg szeme és szája körül a finom ráncokat, hirdetőit az idők mulásának. De fáj a beszédjüket hallgatni.

— Siess, szeress, örülj az életnek. Még nem késő, még van idő! A hervadás csókjával arcodon még bájosabb vagy, de siess, mert itt az ősz!

Ilyen az érzése a férfinak, mikor be kell látnia, hogy kevés az energiája vágyainak megvalósítására, mikor be kell ismernie, hogy nagyravágyó lelke álmait nem tudja életre kelteni.

A szépnek haldoklása mindig szomorú, mindig lehangoló. S legyen az bár az ősz halk halotti nótája, asszonyi szépség

sziromhullatása, férfi ambíció derékbatörése, felsír a panaszkodás szava lelkünk mélyén s balgán ismétljük a céltalan kérdést:

— Miért? Miért?

A Karszt hegyek közé rejtett városba beosont az ősz s én szótlansul merengtem hűvös, holdvilágos estén pálmás kertnek szelid gesztenyefái alatt húzódó villa erkélyén. Rabujtett a titkokat regélő ősi este s gondolataim egyre az örök kérdés körül forogtak:

— Miért? Miért?

A keleti mesék álomvilága vett körül. A hegyoldalon kacéran pompázott egy mór-stílusú palota, távolabb hallgatásba borult a klastrom, melynek boltíves templomában alussza álmát Károly, a tizedik, franciáknak néhai való elűzött királya. Az erdőben néha-néha felsírt a halálmadár bánatos szava, az erkélyalatti fészekben álmában csuvikolt a veréb.

Halkan közelgő léptek nesze zavart meg álmodozásban. Őreg, fehérhajú asszony, a ház úrnője, közeledett.

— Persze mindig haza gondol? Maguk magyarok javíthatatlan honvagyók!

— Ezen még csodálkozni sem lehet, hiszen olyan egyedül, olyan magunkban állunk. Senkise tud megérteni bennünket s bárhol, bármerre jártam, bármily nagy társaságban forogtam, mindig úgy éreztem magamat, mint a sivatagban egyedül búslakodó magányos fa!

— Hogy mondhat ilyet, a magyar nagyon kedves...

— Majd én folytatom... Vendégszerető, előzékeny,

Egy bennszülött-szépség.

Ausztrália őslakói a pápuák, akik közt — mint tudjuk — emberevők is akadnak. Képünk ünnepi díszben ábrázolja a bennszülött leányt.

figyelmes, mulatni tudó nép. Ő ezt már sokan mondták nekünk vállunkat veregetve, sőt megdicsérték a Hortobágyot, Budapestet is!

— Keserű hangulatban van s ezért igazságtalan is. Mit tehetünk mi idegenek, ha többet nem ismerünk Magyarországból? Ennek mégis csak maguk az oakai. És kár ám oly gúnyosan emlegetni a Hortobágyot is... Voltam gyakran ott és mondhatom annyi báj, annyi szépséget kevés helyen találtam, mint a magyar Alföldön. Egy ilyen csendes, őszi este örökre felejthetetlen elöttem. Most is látom magam előtt a végtelen síkságot búzatárlóival, smaragdzöld legelei-vel. Mélységes csend borult a tájra, semmi nem zavarta az ünnepi hangulatot. Nagy ritkán suhogott el felettünk vad ludak csapata s távoli tanyákról oda hangzott a méla-bús nóta...

— A kukoricafosztók voltak...

— Azt mondták nekem is akkor. Rajongója vagyok a nótáknak. Mennyire más az, mint a miénk. Olyan mély érzés, olyan borongó fájdalom csak a lengyel dalokban található. Egyszer Budapesten öreg cigányprimást hallgattam. Játszott, játszott s a társaság szinte megbűvölten nézett a messzeségbe. Eleinte szokatlan volt nekem nagyon, de aztán valami tompa, mégis jóleső bánat ült a szívemre... Régi, boldog idők emléke jött vissza hozzám látogatóba s magam se tudom hogyan, miért, egyszer csak két könnyecsepp ragyogott a szemembe s gördült le az arcomon. A társaság észrevette s finom megértéssel intett a cigánynak, hogy ismétlje meg a nótát... Látja, ha csupa hibából is állnának maguk magyarok, még akkor is szeretném magukat, azért a két könnyecseppért, azért a megismételt dalért, azért a csodás érzésért, azért a jóleső búsulásért... Egy asszony ismerősöm lekottázta azt a dalt s ráírta «Két könnyecsepp emlékéül!» Legkedvesebb emlékeim között őrzöm! Várjon... Megmutatom...

Bement a szobába, meggyújtotta a lámpát. Kis szekérenyét vett elő. Levelek, fenyképek közül előkeresett egy sárga papíradarabot. Ideadta. Nőies, gömbölyű betűkkel állott rajta: «Két könnyecsepp emlékéül!» Szöveg nem volt, sem cím.

— Tud zongorázni? Igen? Játsza el, azóta sem hallottam soha!

Odamentem a zongorához s pár akkord után messzemesse idegenben, pálmakertben, csendült a zongorán «A faluban a legárvább én vagyok!» Az öreg fehérbajú nő odáült a zongora mellé s behunyt szemmel merengett. És egyszer csak... két könnyecsepp gördült végig az arcán. Én oda se figyeltem. A lelkem megittasodott a nemzeti lélektől, mely selyem gyanánt ölelt körül, felém áradva a régi dalból. Azt hittem az Alföld jejenyéi, nyárfái hajolnak össze feiettem lágy susogással... És egyszer csak odaborultam a két karomra:

— Haza! Haza!

Lágy simítást éreztem a fejemem.

— Köszönöm, köszönöm a jóleső emlékeket. Nagyon szeretem magukat magyarokat, mert tele vannak érzéssel, lélekkel!

— És javíthatatlan hazavágyók vagyunk, Asszonyom! Mert a szívünk, a lelkünk oda van növe ahhoz a rögözhöz, hol születünk, ahhoz a dombhoz, hol játszadoztunk, ahhoz a lombos erdőhöz, hol először jártunk égő szerelemmel a szívünkben.

ANNUSKA. IRTA: TURCH ÁNYI ISTVÁN

ELBESZÉLÉS.

A KOR hatéves lettem, kimondhatatlanul büszke voltam, hogy össze már iskolába fogok járni. Anyácskám boldog kényeztetéssel simogatta meg fejemet, magához ölelt s ilyenkor az ő csendes hangján mindig azt mondta:

— Okos kislány légy, Lacika!

Egy júniusi délután — perzselő forrósággal tűzött alá a nap — átjött hozzánk az öreg, kopasz orvos és magával hozta leányát, aki kilencéves volt és akkor jött haza a városból, az intézetből. Én fent játszadoztam a nagy kertben, anyácska a vén gesztenyefa alatt ült és olvasott, mindig szomorú szemével gyakran elrövedezve az árnyékos pázsiton. A vendégek odajöttek hozzánk s akkor anyácska megfogta a kezemet és így szólt hozzám:

— Annuska ezentúl mindennap átjön hozzád játszadozni.

Azután otthagytak bennünket és felmentek a teraszra. Én egyideig zavartan sütöttem le a szemem s csak lopva, ellenséges pillantásokkal vizsgálgattam az idegen leány cipőjét, azután fölényesen, kérkedve megszólítottam:

— Te, tudod már, hogy én az őszi iskolába megyek?

Ő hangosan felkacagott s mielőtt bármit is szólhattam volna, hirtelen felémhajolt, átölelt és megcsókolta az arcomat.

— Ő te kislány! — kiáltotta gyöngyöző kacagással.

Nagyon dühös lettem, szégyeltem magamat, indulatosan ellöktem őt magamtól, sőt haragomban — azt sem tudva, mit tesz — ráütöttem a karjára.

— Hogy mertél megcsókolni? — kiáltottam nagyot dobantva és a haragtól reszketve, izzó szemekkel néztem rá. Csak most láttam, hogy világoskék ruhácskája volt, sárgás-zöke csillogó haja a vállára omlott s hamvasfehér arcából két csodálatosan nagy, kék szem meredt rám ijedten. Hosszú ideig farkasszemet néztünk egymással... aztán láttam, hogy Annuska szeme csillogni kezd, ajka elgörbül és lassan, szomorúan lehajtja a fejét.

— Megütöttél, Lacika! — mondta halkán, fájdalmasan és karjával eltakarta az arcát.

— Úgy kell neked, miért csókoltál meg! — kiáltottam indulatosan, de már kissé restelkedve. — De azért nem kell mindjárt sírni!

Annuska nekidőlt egy fának és sírva fakadt. Én borzasztóan megijedtem, hogy meghallják s vigasztalva közeledtem feléje:

Virágkorzó Madridban.

Ólvas bábú, mely hatalmas virágkosarat tart kezei között. A kosárban két híres színésznő ül. A bábút virágokkal feldíszített kocsi hordozza.

— Ne sírj, Annuska! Engem mindennap megvernek (hazudtam) és én mégsem sírok, hidd el nekem... én sohasem sírok...

Nem szólt semmit, erre megfogtam a karját.

— Annuska, ha akarod, játszom veled! — békítettem — bujóskaázunk és én sokáig foglak keresni téged...

Ő durcásan vont a vállát és én csak az aranyos színekben játszó haját láttam, meg a világoskék, könnyű ruháscskáját.

— Ne légy olyan szomorú, Annuska — kérleltem — hiszen nem is ütöttelek meg nagyon.

Megfogtam a karját és el akartam húzni a fától, de ő görcsösen belékapaszzkodott és síró hangon kiáltotta vissza:

— Eredj, eredj!... goromba vagy!

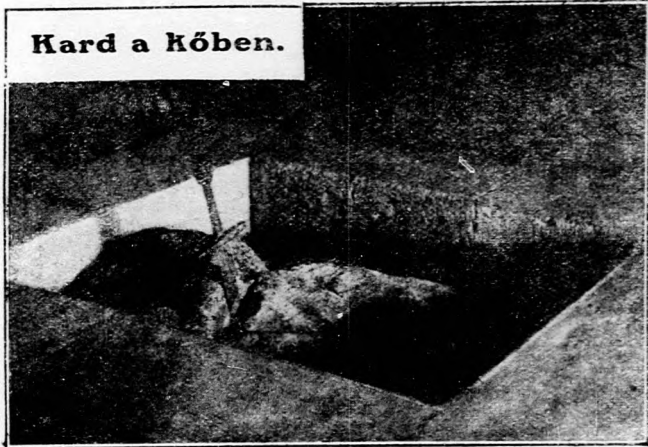
A terrasról lehallatszott apáék nevetése; hallottam a kopasz orvos harsány hangját s a poharak vidám csengését. Odakinn, az úton szekér nyikorgott... szénát hordhatnak be a földekről — s valaki nagyokat pattintgatott az ostonnal. A lágy fűvön verebek ugrándoztak s csipogva rebhentek fel egy-egy hangosabb ostorpattogásra. Az arnyék hívogatónőmlött szét a nagy kertben...

— Ne haragudj, Annuska — könyörögte megészen belékapaszzkodva — bocssás meg nekem... Nézd, most én is megcsókollak... és te is üssél meg engem... csak ne sírjál...

Annuska lassan elengedte a fát és aranyfürtű fejt karjaira hajtva szóltanul állott előttem. És ekkor feléjehajoltam és megcsókoltam a haját. Azután lehunytam a szememet és elszántan így szóltam hozzá:

— No és most üss vissza, Annuska!...

Hallottam, hogy Annuska megmozdul. Hirtelen meleg karok fonódtak nyakam köré, puha csókot éreztem az arcomon s mikor felnýtítottam a szemem, az Annuska csodálatosan

Sienában (Olaszországban) 1183 óta mint csodás ereklyét tisztelik a sziklából kinyúló kardpengét. A néphit szerint Galsano szerzetes halála után a kolostor melletti sziklából nőtt ki ez a kard. Galsanot szentté is avatták, a csoda helye fölé pedig kápolnát emeltek a hívők.

nagy, kék, könnyesmosolygású szemébe merült a pillantásom...

Szegény Annuska, még azon a nyáron meghült és egy felejthetetlenül csendes, tiszta éjszakán örökre elaludt. Ezüstösen csillogott az ég a holdsugarban: mintha az Annuska lelkének világították volna meg az utat...

Mikor utoljára engedtek a betegágyához, láztól piros arca felderült:

— Látod, Lacika — mondta szeliden, jóságosan, szomorúan — én nem bántottalak...

Ó, dehogyan nem bántottál, Annuska!... Örök útéstől fáj a szívem...

NÉPSZOKÁSOK.

IRTA: VASZKÓ MÁRIA.

Mint a virágoknak megvan a maga jellemző illata, színe, szíromalakja, úgy megvan a nemzeteknek, népeknek is sajátos jellemzők, szokásaik, ruházatuk. És ha a virágot nemesítik, akkor is megismerszik rajta az eredeti forma, illat, szín.

A népek, nemzetek az évszázadok folyamán nagy változáson mentek át, az érintkezés egymás között, az összekeveredés sok mindent eltüntetett a nemzeti sajátosságok közül, de azért mégis — a nyelvbéli különállástól eltekintve — sok olyan szokás maradt meg náluk, amelyek ezer közül is feltüntetni a nem oda valót.

Érdemes foglalkozni egy pár pillanatig ezekkel a népszokásokkal, még inkább érdemes megnézni azt, hogy más népek is hogyan őrzik meg azokat. Kétünő alkalom erre, ha a velünk rokon török népet vesszük szemügyre, már csak azért is, mert hiszen sorsunk nagyon hasonló egymáshoz. Annyi fajta vérkeveredés kevés népnél található, mint a magyarnál és a töröknél. De hát ez érthető is. Mi magyarok itt, mostani ezeréves hazánkban szlávokkal, németekkel, törökökkel, olaszokkal, oláhokkal s ki tudja még milyen nemzetségekkel házasodtunk, keveredtünk össze. És mégis ennek dacára megőriztük jellegzetes faji tulajdonságainkat. Ugyanez volt a sorsa a törököknek is. Annál is nehéz volna megtalálni az eredeti tisztaságában az ősi törökvért. És mégis, ha a századok előtti leírásokat olvassuk s a maiakkal összehasonlítjuk a törökről, szinte meglepődve kiáltunk fel: «Nini, hát a századok nyomtalanul suhantak el felettük!»

Azonban, mikor így keressük a régi kapcsolatokat a mult és jelen között, akkor nem a városok lakosságát figyeljük meg, mert hiszen azok kivették minden jellegzetes vonásból, azok egyformák Párisban, Rómában s rossz kiadásban minden kisebb városban is. Hanem igenis az ősfoglalkozású lakosságot kell szemügyre venni: a földművest, a pásztor-embert, szóval a falvak, puszták lakosságát.

Óriásszobor.

Rómában most készül Viktor Emánuel király lovasszobra bronzból. Képünk a ló fejét ábrázolja, mely fogalmat nyújthat a szobor méreteiről.

Mikes Kelemennek, a nagy Rákóczi fejedelem bújdosó társának, törökországi leveleiben van egy nagyon érdekes részlet, melyben a török bírónak, a kadiának ítélezéseit, pénzszerzését írja le. Irta pedig ezt 1721-ben Rodostóban. Ez a leírás szól a következőképpen:

«Rodostóban négy nemzetség lakik, de külön-külön részében a városnak. Mind a négy nemzetségnek egy bírójuk vagyon, aki török. Csak három esztendeig lehet bíró, némelykor még előbb is letelezik. A kadia (a török bíró) hamar meggazdagszik. Amint ez ítélt, annak úgy kell lenni, ha igazságtalan is az ítélete. A kadiának mindenért fizetnie kell. Ha valaki építeni akar, az engedélyért fizetni kell, a temetésért, házasságért fizetni kell, hogy a gyapotot-szőlőt megszedhessék, fizetni kell, hogy ki-ki a maga borát árulhassa, fizetni kell, ha csak tele hordót akar is megkezdeni, fizetni kell, az új bort nem szabad addig árulni, fizetni kell. A kadia meggondolja magát, egy órában a kocsmákat mind bezáratja; akkor fizetni kell, hogy megnyithassák. Egyszóval csaknem mindenért fizetni kell. Aki szabadságot kér a szőlőszedésért, a borárulásért, ahhoz képest fizet, amint már sok vagy kevés bora leszén.

De mindezekre nem kell azt mondani, hogy a lakosokat nyomorogtatja a török, mert ha a magáét megkapja, azután csendességben marad. És micsoda kevély nép a görög, ha szigorúan nem bánnának velük, idegen nem lakhatnék közöttük. De a botozástól félnek, mert a legkisebb panaszért is a kadia száz pál-cát veret a talpára, ha még olyan gazdag is és még azonfölül fizetni kell neki azért, hogy kétszázat nem csaptak rajta.

Már novemberben bivalyokat ölnek és azoknak húsból kolbászt csinálnak. Mindenütt nagy kopácsolást lehet hallani egész éjszaka, puhítják a húst, azután megszáritják s ebből élenek egész éven át!

Csodálatos, hogy ez a kétszáz éves leírás még a háború előtt való években is mennyire ráillett Kisázsia eldugott helyeinek lakosaira.

Az is közismert mindenki előtt, hogy a török ember ki nem állhatta a sietséget. Nála szinte közmondás volt: «Csak semmit se kell elsietni»!

Kíváncsiak vagyunk, hogy a legutóbbi évek nagy változásai milyen hatással lesznek a törökökre. Közismert ugyanis az újítási buzgalom, mely elfogta az úgynevezett új vagy ifjú törököket, akik Nyugateurópa megismerve, a rohamos újítások terére léptek s tüzzel-vassal fogtak hozzá, hogy megújítsák, megifjítsák a török nemzetet. Ott, ahol évtizedekkel előbb még az álmodozásoknak, a kevéssel beérrő igénytelenségnek volt az otthona, most már a gőzgépek süvitenek, gyárak épülnek. A török szultánság helyét a köztársaság foglalta el. Ruházatukat levetik, a vallás szigorát enyhítik. Szóval úgy vannak, mint nálunk is sokan sürgetik: lemásolják a művelt nyugatot!

Szomorúan látjuk ezt a nemzeti jellegből való kivetkőzést. És amikor ezeket szemléljük, akaratlanul magunkra is gondolunk. Isten ments, hogy a művelődést kárhoztassuk. Nem, művelődni kell, művelődni életszükséglet. Csak arra kell vigyázni, hogy ez a munka mindig a nemzeti sajátságok megőrzésével párosuljon.

Ha elmegyünk falvainkba, pusztáinkra, valahogy már ott is veszendőbe mennek a régi erkölcsök, régi szokások. Mennyi bájos emlék fűződik a betlehemes játékhöz, a három királyokhoz, a fonókához, fontokához. Mind-megannyi a régi rege-mesevilág fenntartója, fejlesztője volt. Amennyi új dal, új mese szövődött össze itt a régivel, annyi kapocs képződött, annyi fonál képződött, amely kötött bennünket a nemzethez, a nemzeti érzéshez, a magyar büszkeséghez.

És ma már mindez jóformán a múlté.

Eszünkbe kell hogy jusson, látva a rohamos fejlődést, a néhai való jó vitéz, öreg Toldi Miklós mondása, melyet Nagy Lajos királyhoz intézett (aki szintén nagy újító volt): «Uram, a durván faragott gerenda nem szép, de erős. Vigyazni kell, hogyha mindig csinosítod, cifrázod, szépitod, faragod a gerendát, egyszer csak rád szakad a ház, mert nem bírja megtartani a rárakott súlyt!»

Kuruc búcsú.

A majthényi síkon elborongva járok,
Tárogató szóra, de hiába várok...
Elszédelt a kuruc! Nagy a csend, halálos...
Leverték, elnyomtak! Mi lesz velünk már most?!
Valami megzördül ott a bokrok mellett:
«Őszi szél sodorja a száraz levelet!»

Egy hete, hónapja hangzott még a nóta:
«Rajta, kuruc, rajta!»... Hajjt, mi lett azóta?
Rákóczi messze ment, Bercsényi is vele...
«Elfogyott szegénynek minden reménysege!»
Szomorúan sűgja a fák sárga lombja:
«Szegény kurucoknak szomorú a sorja!»

Sezbb is volt, jobb is volt, valamikor régen.
Győztesen lobogott lobogónk a légen,
Villogott a szabvány, repült kacagányunk,
Vérrózsás tereken hadi táncot jártunk.
Piros élet volt az, de ma úgy találom,
Ránk borult örökre hosszú, fehér átom!

Elfogyott seregünk! Elmult dicsőségünk!
«Jójszakát, kurucok! Beborult már nekünk!»
Fenn a borás égen felleg üz felleget,
«Fütyül az őszi szél késmárki hegy felett!»
... Arra veszem utam, nincsen itt mit várnom,
Adj egy búcsúcsókot, aranyos virágom.

Vasadi Balogh György.

A rárakott súly — ha a gerenda a nemzetet jelképezi — a nemzeti önérték, a nemzeti jelleg, a nemzeti önállóság s bizony vigyázzunk, hogy művelődve is maradjon erőnk magyarnak maradni.

A régi szokásokhoz való ragaszkodás nem műveletlenség, de a régi népszokások, jellegzetes sajátságok elfelejtése, megtagadása hűtlenség a nemzettel, a nemzeti jellemmel szemben.

Őrizzük meg hát ezeket a drága kincseket.

Nem mindennapos kerekes-korcsolyaverseny.

Modern oroszlánvadász,

aki járhatatlan utakon elefántra ül, sőt motorkerékpárját is hordoztatja.

A drótnélküli telefon vagy a rádió.

A huszadik században, a technika vívmányainak idején alig volt még találmány, amely oly széleskörű érdeklődést keltett volna, mint a *rádió*. Bár nem napjaink találmánya, hiszen az eredeti készüléket már évtizedek előtt feltalálták, de csak évtizedek folytonos bűvárokodása után jött létre a mai tökéletesített drótnélküli telefon.

Mi is hát tulajdonképpen a rádió és miben rejlik nagy jelentősége? A közönséges távirónak és telefontnak — mint tudjuk — jól elszigetelt drótokra van szüksége, melyeken keresztül mértföldekre továbbíthatjuk a leadott távirójeleket, vagy hallhatjuk mértföldekre távol lévő emberek hangját. Az ilyen vezetékek felállítása, folytonos karbantartása és védelmezése a természet romboló erői ellen — sőt sok esetben emberi pusztítás ellen — hihetetlen költségekbe kerül és az említett veszélyeknek mindenkor kitéve, a szolgálatot bármely pillanatban felmondhatja. Méréhetetlen fontossága van tehát úgy gazdasági, mint politikai szempontból az olyan találmánynak, amely lehetségessé teszi, hogy a költséges és nem teljesen megbízható fémdrótalt való összeköttetés nélkül adhassunk jeleket a távolba. Ilyen készülék a *drótnélküli telefon* vagy *rádió*, amely semmiféle érzékszervünkkel nem érzékelhető, tehát sem nem látható, sem nem hallható elektromágnetikus hullámok segítségével továbbítja a távolba jeleket és hangokat. A rádió segítségével megtakaríthatjuk a telefon dróthálózatának nagy építési és karbantartási költségét, minden külföldi állammal szabadon érintkezhetünk anélkül, hogy a közbeeső országoknak az átmeneti forgalmi díjakat fizetnünk kellene és háború esetén nem lehetséges országunk teljes körülzárása, mert ellenségeink országain keresztül üzenetet küldhetünk jóbarátaink a levegő útján.

A drótnélküli telefont feltalálásához a *drótnélküli táviró* feltalálása útján jutottak el. *Morse* amerikai tanár 1840-ben kísérleteket végzett, hogy a víz alatt elhelyezett távirórót hogyan továbbítja a távirójeleket. Kísérletezése közben egy hajó haladt át a folyón, amely a távirórót elszakította s ennek ellenére azt tapasztalta, hogy az egyik parton leadott jeleket a másik parton lévő felvevőkészülék éppen úgy felfogta, mintha dróttal lett volna összekötve. Rájöttek tehát arra, hogy víz alatt drótok nélkül is lehet jeleket továbbítani. Ez a véletlenszerű felfedezés adta meg a lökést a további kísérletekre, melyeknek végeredménye a mai rádió.

A rádió név a latin *radius* (sugár) szóból ered, mivel a rádió elektromos hullámokat sugároz ki a térbe és ezen kisugározott hullámok továbbítják a levegőben a hangot magyarul tehát *sugárzó telefont* nevezhetnénk a rádiót. A rádió mai alakjában a *drótnélküli* vagy *szikratáviróból* fejlődött ki. A szikratáviró alapját kell tehát először megértenünk, hogy tisztába jöhessünk a rádió szerkezetével. A szikratáviró ugyanis szintén elektromos hullámok segítségével továbbítja a távirójeleket.

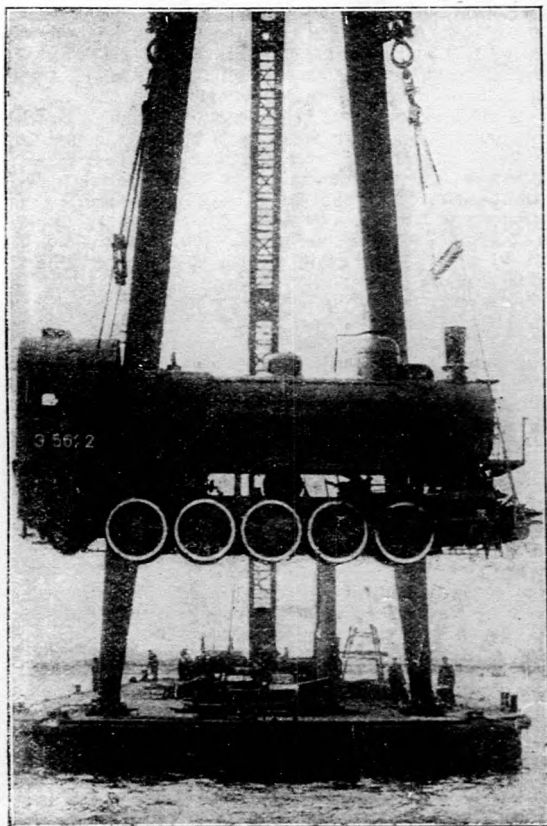
Ha két fémgolyóban végződő fémlemezbe elektromos áramot vezetünk, úgy a fémlemezeken ellenkező elektromos mennyiségekkel töltődnek meg. Hogy ezen ellenkező elektromos mennyiségek ki egyenlítődjenek, a fémgolyókról szikra ugrik át mindaddig, amíg az elektromosság ki nem egyenlítődik. A szikra kiugrásánál következik be a legfontosabb jelenség. A szikra ugyanis a *környező levegőreteknek lökést ad és így elektromos hullámgyűrű keletkezik*, amely

vizint a mellette lévő levegőreteget löki meg és így az elektromos hullámok a levegőben mind tovább és tovább terjednek, éppen úgy, mint mikor a vízbe követ dobunk és a bedobott kő körül mind nagyobb és nagyobb hullámgyűrűk keletkeznek. Az ilyen elektromos hullámok hihetetlen gyorsasággal terjednek, amennyiben másodpercenként háromszázezer kilométert tesznek meg.

A drótnélküli távirónál tehát van egy úgynevezett *leadó-állomás*, amely az elektromos szikrákat kisugározza és a szikrák a levegőben hullámokat keltenek. Az elektromos hullámok elérkeznek az úgynevezett *felvevő állomáshoz*, amely a hullámokat olyan jelekre alakítja át, amelyet a leadó állomás kibocsátott. Mivel ezek a hullámok bejárják az egész földet, természetesen csaknem minden nagy távolságra kisugárzott hullám *elérkezik minden felvevő állomáshoz is*, tehát ha egy felvevő állomás minden hullámot felfogna, úgy óriási zavar keletkeznék. A felvevő állomások azonban csak *hasonló hullámhosszra beállított leadó állomások kisugárzott hullámait* fogják fel, vagyis tehát a *rezonancia** jelensége szerint működnek. Vagyis például egy háromszáz méter hosszúságú hullámokat kibocsátó leadó állomás jeleit csak egy háromszáz méteres hullámhosszra beállított felvevő állomás tudja felfogni (a felvevő állomások ugyanis különböző hosszúságú hullámok befogására állíthatók be) és egy ilyen háromszáz méteres hullámra beállított felvevő állomásra az összes levegőben lévő háromszáz méternél rövidebb vagy hosszabb hullámok teljesen hatástalanok maradnak.

Hogy pedig a kiugró szikra által keletkezett hullámok erősebbek legyenek és nagyobb távolságra hathassanak, az egyik lemez helyébe egy hosszabb vagy rövidebb drótközből álló *antennát* iktatnak s a másik lemez pedig a *földdel* kötik össze. Az antenna kisugárzott hullámait azután a távolban lévő felvevő állomás antennájára hatnak s az szerint, hogy hosszabbra vagy rövidebbre hagyjuk a leadó állomás antennáját kisugározni, a felvevő állomás hullámjelző készüléke különböző hosszúságú jeleket ad s a szokásos hosszabb és rövidebb vonásokból álló távirójeleket olvashatók le a felvevő állomáson, amelyeket összerakva, a híradás értelmét leolvashatjuk.

* A *rezonancia* jelenségét legjobban a hangvillánál észlelhetjük. A hangvilla egy meghajlított acélszalag, amely egy faszekrényen nyugszik. Ha a villát megütöm, hang jön létre, mert a villa ágainak mozgása a környező levegő retekéket is mozgásba hozza. Ha ugyanabban a szobában elhelyezünk egy teljesen azonos anyagú és nagyságú hangvillát, akkor az egyik megütése alkalmával a másik is hangot fog adni, bár nem is érintettük. A levegő rezgéseit ugyanis arra is hatottak. Ezt a jelenséget nevezzük *rezonanciának*.

Egy hatalmas mozdony szállítása úszódokk segítségével.

Férjek a konyhában.

Az amerikai asszonyok férjeiket háztartási iskolába küldték, hogy ők is tanulják meg a főzés mesterségét, bizonyosan azzal a céllal, hogy beállítsák őket a konyhába. Képünk egy ilyen «órát» mutat be. A fiatal férjek nagy figyelemmel kísérik az «előadást.»

A rádió kezdetleges állapotában ugyanilyen készülék volt, csak a felvevő állomás jeleket adó készülékének helyébe *mikrofont* kellett szerelni, amely készülék már a közönséges telefonnál is használatban van s amelynek segítségével a beszédet halljuk.

A közönséges telefon és a rádió között tehát egy találó hasonlat szerint olyan különbség van, mint egy két oldalán nyitott, végig egyenlő vastagságú üres cső és egy az egyik oldalán kiszélesedő nyílással bíró trombita között. Ha a hosszú üres csőbe belebeszélünk, szavainkat csak közvetlenül a cső másik végén lehet hallani, mert a cső a hanghullámokat összetartja. A trombita megszólaltatásához sokkal erősebb hang kell ugyan, de a kiáramló hangot bizonyos körzeten belül nemcsak egy ember, hanem sokan meghallhatják. A fémdrótos telefonnál a beszédet csak a huzal másik végénél lévő egyén hallgathatja, a rádió leadó állomás kisu-gárgázott elektromágneses hullámait azonban egy bizonyos körzeten belül az összes felvevő állomások felfoghatják.

A rádió leadó állomás kezdetleges formájában a fentebb tárgyalt módon szikrákat sugárzott ki, a modern rádiónál azonban ez a készülék már nem nyer alkalmazást, hanem úgynevezett *elektroncsöves* leadó állomásokat használnak, amelyek közvetlenül elektromágneses hullámokat sugároznak ki a térbe. Ugyanilyen elektroncsövek vannak a felvevő állomáson is az úgynevezett *lámplás készülékeknél*. Az elektroncső egy izzólámpához hasonló készülék, amelyben az egyik oldalán egy kifeszített huzal van (*katód*), a másik oldalán egy fémhenger (*anód*) s a kettő között egy dróttekeres. Ez a dróttekeres különböző tekereseken keresztül az elektromágneses hullámok felfogására szolgáló antennához vezet. Az elektroncsőben kifeszített huzal (*katód*) olyan anyagból készül, amely anyag légritka térben elektromos sugárzást, úgynevezett *elektronokat* bocsát ki, amelyek a katódtól az anód felé haladnak. Ha az antennát elektromos hullámok érik, melyek egy leadó állomásból jönnek, akkor az antennában elektromos áram keletkezik, ez az áram a vezetékben át megtölti elektromossággá az elektroncsőben lévő dróttekerest. Ez a dróttekeres most úgy befolyásolja az elektromos áramlást, hogy aszerint, amint az antennából mekkora töltést kap, növeli vagy csökkenti az anód és katód között áramló elektronok mozgását, vagyis az elektronok által szállított áram erősségét. Az így erősödő és gyengülő áram végeredményben az elektroncsővel összeköttetésben lévő telefon hallgatókagyló érzékeny lemezéhez jut és azt úgy mozgatja meg, mint amilyen az áram erősödés- vagy gyengülésűteme. Miután pedig a leadó állomásokról egy hasonló érzékeny lemez fogja fel a hangot és ennek a rezgése szabályozza a leadó állomás által kibocsátott hullámok ütemét, a felvevő állomás telefonhallgatójának érzékeny lemeze pedig ugyanolyan ütemű rezgésbe jön — a felvevő készülék hallgatójában ugyanazon hangokat fogjuk hallani, mint amit a leadókészülék leadott. A leadó állomásokon a hullámok fejlesztésére ugyanolyan elektroncsöveket alkalmaznak, mint a felvevő állomásoknál.

A gazos, elhanyagolt községi legelők országunk szegényfoltjai.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

GAZDATÁRSADALMI HÍREK

Gazdasági előadás Dunapatajon.

Zsivanovits Béla, a Pestmegyei Gazdasági Egyesület titkára, december hó 13-án igen tanulságos előadást tartott a dunapataji Gazdakörben törökországi tanulmányútról. Az előadó részletesen kiterjeszkedett a törökországi mezőgazdasági viszonyokra s párhuzamot vonva a fejlettebb magyar mezőgazdasági kultúrviszonyokkal: lelkes szavakban buzdította a dunapataji hazafias magyar gazdaközönséget a még tökéletesebb gazdálkodásra, állattenyésztésre, általában a többtermelésre, mely Csonkamagyarország egyik legfontosabb fegyvere. *Domonkos* Kálmán polgár iskolai igazgató és *Kiss* Zoltán polgár iskolai tanár felszólalásai után, a gazdakör érdemes elnöke, *Várdi* Sándor köszönetet mondott a felszólalóknak, akik előadásukkal egy kellemes és emellett erkölcsileg és hazafiasan nevelő vasárnap délutánt szereztek a vezetése alatt álló Gazdakör tagjainak. A tél folyamán a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara megbízásából hasonló mezőgazdasági előadásokat fog tartani *Kiss* Zoltán polgár iskolai tanár.

Ismétlőiskola Köröstarcsán.

Köröstarcsa község elhatározta, hogy gazdasági ismétlőiskolát állít fel. Az iskola céljaira két katasztrális holdat engedett át a községi földekből.

A Győrvidéki Földmívelők Egyesületének gazdasági előadása.

Decemberben két földmívelő kör részére tartott gazdasági előadásokat a Győrvidéki Földmívelők Egyesülete és pedig december 6-án *Könyben* és december 13-án *Kisbajcon*. Mindkét előadáson az előadó, *Besenbeck* Alfonz titkár, nagyszámú érdeklődő jelenlétében ismertette, hogy milyen sok milliónyi értéket veszít el a legkisebb gazda csupán csak azért, mert nem dolgozik ceruzával a kezében és nincsenek meg kellő ismeretei, amelyekkel a gazdálkodást jövedelmezőbbé tehetné. A katonaság részére is tartott *Besenbeck* Alfons előadásokat, amelyeken állandóan háromszáz főnyi legénység és szépszámú tisztikar vett részt. Az előadásokat kéthetenként folytatólagosan fogják megtartani; felölelik a növénytermesztést, gyümölcskertészet, állattenyésztést és háziipar kérdéseit és rámutatnak a termelési hibákra. Az eddigi előadásokon az előadó egy *tízholdas gazda gazdálkodását vette alapul* és számszerűleg mutatott rá arra, hogy a szántóföldi termelés, tehenészet, gyümölcskertészet és baromfitenyésztés terén mennyi olyan lehetőség merül fel, amely milliókkal fokozná a kisgazdaság jövedelmét. Majd részletesen foglalkozott a talaj fizikai tulajdonságaival, a tápanyag, feltárás, a helyes trágyázás és műtrágyázás kérdéseinek ismertetésével abból a szempontból, hogy ezzel a termelendő növény részére az erőteljes csirázás, fejlődés és a bő termés lehetősége megadassék.

Finn nők mint katonák.

Finnországban negyvenezer főnyi női hadsereg is van az állandó hadsereg támogatására. Képünk a nők hadseregének egyik járőrét mutatja be.

Barabás Bélát koholt vád alapján bíróság elé állították az oláhok. Az Aradon élő Barabás Béla hetvenedik születésnapjára nagy ünnepséget készített elő Erdély magyarsága. Az ünnepély megtartása azonban majdnem lehetetlenné vált. Egy büntügyi fő-tárgyalás volt kitűzve erre a napra, amelyen Barabásnak vádlottként kellett volna szerepelnie. Ugyanis egy ügyfele okirathamisítás vádját koholta Barabás ellen. Kimerült, ideges állapotban érkezett a büntügyi tárgyalásra, melynek kezdete előtt hirtelen rosszullet fogta el Barabás Bélát s ha közelében lévő kartsárai meg nem fogják, elvágódik a terem padlóján. Hazavitték és orvosi kezelés alá vették. A tárgyalást elnapolták. A múlt napokban oly előnyösr fordult Barabás állapota, hogy a jubileumi ünnepet a kitűzött program szerint megtarthatták.

Hósi ünnep és könyörgés az országért. A magyar kormány úgy intézkedett, hogy a hósi halottak emlékét nemzeti ünnepként május utolsó vasárnapján üljék meg mindenütt. A magyar püspöki kar hasonlóképpen intézkedett és kötelezővé tették egyházmegyéikben a május utolsó vasárnapján való ünnepelést. Ugyanakkor elhatározta a püspöki kar, hogy mindaddig, míg hazánk a trianoni határok közé van szorítva, a Magyarok Nagyasszonyának ünnepén «Pro Patria» (a hazáért) szentmise végeztessék.

Madai Gyula: Magyar feltámadás. A karácsonyi könyvpiac egyik legérdekesebb, legértékesebb újdonsága Madai Gyulának ezen a címen megjelent munkája. Benne a költő fogott kezét a politikussal, a nemzetgazdával. Kísérletnek szánta, vajjon lehet-e sokszor száraz tárgyakról, témákról költői lendülettel írni? Be lehet-e vonni az állattenyésztés hasznát, előnyét, a többtermelést a költészet bájjával? És a kísérletből fényes siker lett. Valóságos élvezet ennek a könyvnek fejezeteit olvasni; észre sem vesszük, míg a szárnyaló mondatok, ékes szavak muzsikája gyönyörködött, hogy tanultunk. Megtanultunk szeretni, becsülni a földet, annak egyszerű megművelőjét, megtanultuk szeretni az állatot s annak tenyésztőjét és mindenekfölött megtanultuk ezeknek értékét a nemzet jövője tekintetében. Szinte zavarban vagyunk, hogy melyik fejezetét emeljük ki különösen a könyvnek. Azt-e, amelyik a futamot játssza a jövő hangszerén vagy amelyik a népek jelleméről szól? Vagy talán az «Úr és paraszt»-ot, a «Nem búzát, állatot» vagy «Nagyatádi Szabó István mesteri jellemrajzát»? Nehéz a választás. Úgy vagyunk vele, mint a sok-sok gyöngyszemmel játszó gyermek, hol egyiket, hol a másikat tartjuk a legszebbnek. Minden magyarázat helyeit álljon itt Madai Gyulának magának a jellemzése: «Ez a kis könyv nem valami nagyigényű, mogorva szaktanulmány, pedig benne kényes politikai és közgazdasági kérdések húrjait pengetem. A cikkek tartalmát legpontosabban ezzel a két bizzar kapcsolattal szóval jellemezhetem: politikai melódiák!... A fejezetek egy részét a kommunizmus talán napjainkban irtam önvizsgálatásul. A vörös és véres romok nem láttam más zöld lobogót, csak a földet, a mezőgazdaságét. Ettől vártam és várom ma is az igazi magyar feltámadást». A legokosabban teszi mindenki ha elolvassa, mert hiszen csak úgy ismerheti meg teljesen a benne rejlő nagy értéket. A könyvet a Franklin Társulat adta ki.

Aki földrengést tud csinálni.

Ha ez a «súlyos» asszony táncra perdül, alatta reng a föld.

A belügyminiszter feloszlattott több szociáldemokrata szakszervezetét. A belügyminiszter elrendelte öt szociáldemokrata békéscsabai munkásszervezet azonnali feloszlátását. A Magyarországi Cipész és Cszmadia Munkások és Munkások békéscsabai csoportját, a Magyarországi Borbély- és Fodrászsegédek, az Építőipari Munkások, az Élelmézési Ipari Munkások és a Szabóipari Munkások békéscsabai csoportját oszlatta fel a miniszter, mert minden kétséget kizáróan beigazolást nyert, hogy alapszabályaiktól eltérően, politikai működést fejtettek ki és a helyi csoportok vezetőségét nem a közgyűlés választotta meg, hanem a központ jelölte ki, a borbélysegédek szakegylete pedig jóváhagyott alapszabályok nélkül működött.

A városok beruházásai. A pénzügyminisztérium felszólította a városokat, hogy sürgősen jelentsék be az eddig végzett beruházásokat. Mindegyik város arra hivatkozik, hogy a tél folyamán csak a tervpályázat kiírására térhet át, mert a munkák elvégzéséhez csak tavasszal fognak hozzá. Az egyes városok a következő nagyobb munkákat végezték: Békéscsaba nagyarányú kövezői munkát, járdaépítést, tanyai iskolát, a városi villamosmű kibővítését és gőzfürdő építését tervezi. Debrecen jelentős bérházépítések, iparművészeti iskolaépítést és a Déri-múzeum felépítését. A vágóhídon jéggyárat épített a város. A kisebb építkezések már folynak. Eger a vízvezetékét és a csatornázást folytatja. Esztergom vízvezetékét épít. Győr összekötő dunai hidat létesít a belső és a külső városrész között, ezenkívül polgári fiúiskolát, továbbá bérházakat épít. Gyöngyös a villamosmű építését, vízvezetékét és csatornázást. Miskolc köztemetőt, járványkórházat, zeneiskolát, vásárteret, szükséglakást, vásárcsarnokot. Pápa fürdőt akar építeni. Szekszárd vízvezetékét létesít. Szolnok fürdőt épít. Székesfehérvár villamosmű átalakítást, járványkórházat és gazdasági iskolát tervez. Veszprém kórházat és vágóhidat épít.

Egy napszámos majdnem megfagyott a Nyugati-pályaudvar üvegtetején. A Nyugati pályaudvar üvegtetejének kijavításán dolgozott Torma László huszonnyéves napszámos s munkaközben rosszul lett. A szerencsétlen ember másfél napig feküdt a Nyugati-pályaudvar üvegtetején a nagy hidegben, anélkül, hogy észrevették volna. Amikor ráakadtak, már félig megfagyott. Kórházban ápolják.

Veszedelemes hivatás.

Két newyorki munkás dolgozik egy hidon, száz méternyire a Hudson-folyó fölött.

Juhász Andor, a Kúria új elnöke.

és a lengyel himnuszt. A gyászünnepélyen igen előkelő közönség vett részt. Ott volt *Belitska* Sándor magyar követ családjával és a követség tagjaival, továbbá a török követ titkárával, a lengyel köztársasági elnök képviselője és sok magasrangú katonatiszt.

A kis Hajdu Katóé elmebaj is fenyegeti megvakulása után. A borzalmasan kiírtott Hajdu-család egyetlen életben maradt tagja, a szerencsétlen kis Kató sérülései következtében megvakult. A főváros közönsége a legnagyobb részvétellel van iránta és körházi ágyát valósággal elborítják a virágok. Állapota még mindig életveszélyes, de remélik, hogy megmentik az életnek. Azt már kétségtelenül megállapították, hogy a golyó széttroncsolta a látóidegeket, azt azonban még nem sikerült megállapítani, hogy más fontos agyrészek nem sérültek-e meg? Az orvosok attól félnek, hogy a golyó olyan sérüléseket is okozott, amelyek *elméleti elváltozásokat* vonnak maguk után. A szerencsétlen leánykát a megvakulás után az a veszély is fenyegeti, hogy elméje elborul. A nyomozás minden kétséget kizáróan megállapította, hogy Hajduék nem készültek előre a borzalmas családirtásra. Az életben maradt *Katóka semmit sem tud még a tragédiáról*, az orvosok féltő gonddal titkolják előtte szüleinek és testvérekének pusztulását s olyan fölvilágosításokat adnak neki, hogy valamenynyire otthon vannak, egészségesek s csak egyedül őt érte véletleni szerencsétlenség.

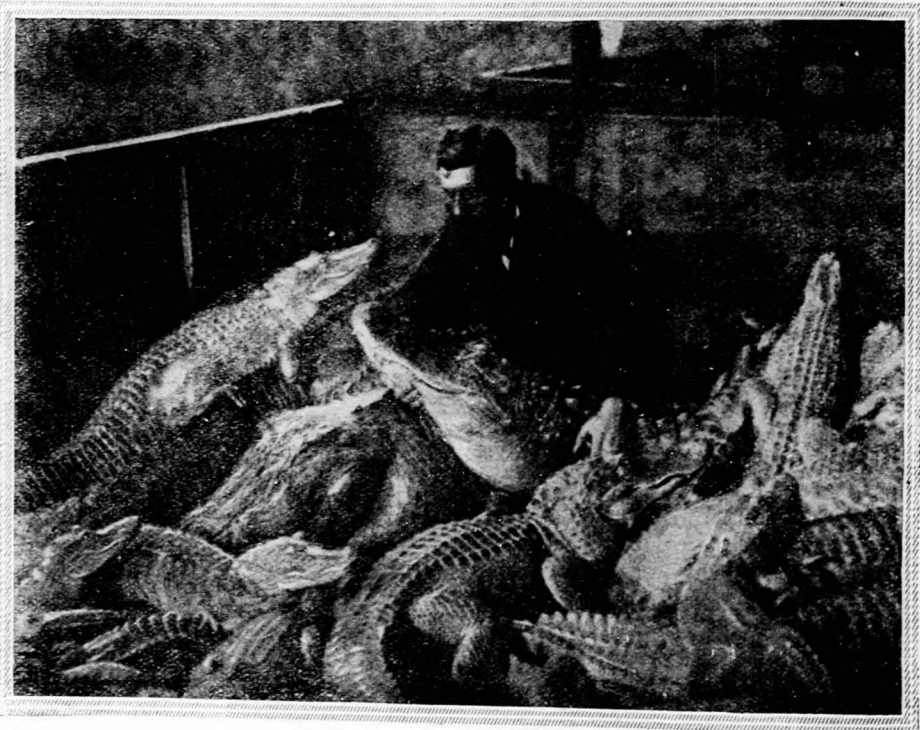
Küzdelem a tüdővész ellen.

A népjóléti minisztériumban nagyobb szabású terveket készülnék megvalósítani a tüdővész elleni küzdelemben. Arról van szó, hogy az ország összes orvosai mindenkit, akinek tüdőbaja van, ingyen fognak megvizsgálni és ellátni orvosi tanácsal. Gyógyszert azonban csakis igazoltan szegény emberek kapnak ingyen. Ez a terv óriási lépéssel viszi előre a védekezést különösen a falvakban, ahol még mindig megvan az a rossz szokás, hogy komoly betegséggel nem orvoshoz, hanem a falu javasasznóyához mennek. A másik nagyon fontos és életrevaló terv, az *oktatás*: falusi népünk felvilágosítása a tüdőbaj mibenlétéről és a baj ellen való védekezésről. A kultuszminiszter megbízásából *Báthory Aladá* dr. miniszteri osztálytanácsos, a tüdővész elleni küzdelem szervezője, könyvet írt, amely könnyen érthető módon tárgyalja a tüdővést és az ellene való hatásos védekezést. *Ezt a könyvet minden tanító megkapja s ebből a gyermekeket tantervszerűen oktatni fogja.* Telen a szülőknek tartanak előadást.

A baromfisorsjáték nyertesei. A *Baromfityezészők Országos Egyesülete* tárgysorsjátékának húzását a következő eredménnyel tartották meg: Főnyeremény egy tehén: 43260, 2. ny. egy sertés: 20953. 3. ny. egy kecske: 25466. 4. ny. egy pár fajlúd: 10467. 5—28. nyeremény, egyenként egy pár fajtyúk: 49327, 18256, 44914, 6655, 24740, 26559, 42948, 22132, 4205, 29724, 21304, 6675, 21787, 14755, 23609, 15182, 22193, 45423, 29527, 39718, 33047, 28278, 29427, 5195. 29—38. nyeremény, egyenként egy pár galamb: 39000, 15434, 24939, 456 8705, 39176, 46530, 4558, 35344, 8423, 39—48. nyeremény, egyenként egy darab házinyúl: 30611, 5922, 24601, 32266, 45464, 49427, 45465, 20265, 42591, 42702, 49—53. nyeremény, egyenként 100 darab tojás: 23451, 5814, 32297, 43004, 10134, 54—55. nyeremény 50 darab tojás: 17281, 9571, 18667, 377, 20216, 59—70. nyeremény, egyenként 25 darab tojás: 28073, 46314, 2956, 33822, 33823, 18201, 10401, 7826, 39246, 36976, 39384, 49091. A nyeremények két héten belül átveendőek a Baromfityezészők Egyesületénél, Üllői-út 25. szám.

Emelkednek a takarékbetétek. Most tette közzé a központi statisztikai hivatal november havára vonatkozó adatait, amelyek igen érdekes összehasonlításokra nyújtanak alkalmat. Elsősorban igen figyelemreméltó, hogy a korona stabilizálódásának milyen nagy hatása volt a takarékosági hajlamra. A szanalás kezdetén a postatakarékpénztárnál és a tizenhárom legnagyobb budapesti pénztárnál elhelyezett takarékbetétek három és félmillió aranykoronát tettek ki, holott a háború előtt ezek a pénztintézetek közel 860 millió korona takarékbetéttel kezelték. Amint a korona stabilizálódott és amint ezzel kapcsolatban visszatért a bizalom a magyar koronához, a félelem a takarékbetétek iránt megszűnt és azok, akiknek volt felesleges pénzük, azt nem odahaza tartogatták, hanem *takarékbetétek formájába helyezték* el. November 30-ig a takarékbetétek *121 millió aranykoronára emelkedtek.*

Egy dúsgazdag angol hölgy Oroszországba akarja szállítani az angol kommunistákat. Londoni lapokban Lady Astor közhírré tette, hogy minden angol kommunistát saját költségén családjával együtt *hajlandó kiszállítani Oroszországba.* A jelentkezőktől Lady Astor mindössze csak azt kívánja, hogy kötelezzék magukat arra, hogy legalább két évig a szovjet területén élnek. Lady Astor meg van győződve arról, hogy ha az angol kommunisták megismerik a szovjetrendszert, örökre *elmegy a kedvük a bolsevik paradicsomtól.*

Aki nem fél a krokodilusoktól.

A firenzei akváriumban mostanában érkezett meg egy hatalmas krokodilusszállítmány. Képünk az akvárium bátor igazgatóját mutatja be kedvenc krokodilusai között.

Változás a Balatonkörnyéki vasúti forgalomban. Az Államvasút és a Déliavasút igazgatóságainak értesítése szerint 1926 január 1-től kezdve kísérletképpen a téli hónapokban új gyorsvonati összeköttetést fognak létesíteni Budapest-Déliavasút és Balatonfüred között. A Budapest-Déliavasútról 9 órakor induló és az ellenirányból oda 11 órakor érkező DSzA gyorsvonatokhoz csatlakozólag Szabadbattyán és Balatonfüred között egy új gyorsvonatpárt fognak forgalomba hozni közvetlen I., II. és III. osztályú személykocsikkal. Az új gyorsvonat Balatonfüredről 7 óra 25 perckor indul, oda pedig 12 óra 20 perckor érkezik. E gyorsvonatok forgalombahozatalával egyidejűleg a Budapest-Keleti pályaudvar és Tapolca közt közlekedő személyvonatok közlekedését a csekély igénybevétel miatt megszüntetik.

A kozákhadnagy halála. Az aradi liget egyik padján a rendőrszem holtrafagyva találta Iván Demidov Grigoriu orosz kozákhadnagyot, aki regénybeillő, hányatott élet után jutott el az aradi liget padjái — a halálig. Demidov Grigoriu apja dúsgazdag kereskedő, anyja született hercegnő volt. A főhadnagy a háború alatt magyar hadifogságba esett s 1918-ban a mezőtúri fogolytáborba került. Mezőtúron beleszeretett egy leányba s amikor az másnak esküdött hűséget, a kozáktszít öngyilkosságot kísérelt meg: a mellébe lőtt. A forradalom idejében került ki a kórházból s ekkor Bécsbe ment, ahol cipőpucoló lett. Innen hosszú bolyongások után Aradra került... Itt érte utól a vég szegény Iván Demidov Grigoriut, a behavazott padon...

Verekedés a cseh képviselőházban. A prágai cseh képviselőházban Svehla miniszterelnök expozéja alkalmával óriási botrány játszódott le. A tót, német és a magyar pártok viharosan tüntettek a csehek ellen. Matik, a tót néppárt képviselője egy hatalmas zsákban a választási visszaélésekről szóló okmányokat a miniszteri padok közé dobta. Erre a hatalmas verekedés vette kezdetét. A tót és a cseh képviselők összecsaptak s az egész terem ordításban tört ki. A lármából kisüvitett a tótok kiáltása: *El Prágától! Alakuljunk autonóm tót nemzetgyűléssé!* Ugyanekkor a terem másik részében a németek a kormányt gúnyoló plakátot akasztottak ki, amelyet Spacsek cseh nemzeti demokrata letépett. A németek utána rohantak, dulakodás támadt, miközben Spacsek többször mellbeütötte Schollitsch német nemzetit. Eközben a Hlinka-párt a tót Himnuszot énekelte, amit a németek és magyarok állva hallgattak végig. Alig hangzott el a tótok éneke, a németek padjaiból felcsendült a Deutschland, Deutschland über alles... A csehek egy pillanatra megdermedtek, hogy aztán annál nagyobb erővel juttassák kifejezésre dühös tiltakozásukat. A vihart csak nagy-sokára sikerült lecsillapítani.

Különös «becsületes» megtaláló. Pásztor Ferike színművész néhány héttel ezelőtt elvesztette értékes gyöngygyakékét és közölte a lapokban, hogy a becsületes megtalálót illő jutalomban részesíti. Pár nappal ezelőtt névtelen levelet kapott. A levél írója bejelenti, hogy a nyakékét megtalálta és kéri a művésznőt, hogy egyik este fáradjon el a Szilágyi Dezső-térre, ahol *ítmillió korona jutalom ellenében át fogja neki adni a nagyértékű ékszert.* A művésznő gyanúsán találta a dolgot és három detektív társaságában ment el a jelzett helyre. Meg is jelent egy jól öltözött fiatalember és átnyújtotta a gyöngysort, ebben azonban a művésznő nem ismert a magáéra. A detektívek erre vállatára fogták a fiatalembert, aki elmondotta, hogy banktisztviselő, a gyöngysort valóban találta és azt hitte, hogy a művésznőé. Igazolgtatás után elbocsátották, de a vizsgálatot folytatják. Ha a gyöngysort tulajdonosa egy éven belül nem jelentkezik, ki fogják adni a banktisztviselőnek.

A világ legjobb

Harmonikái, Hegedűi, Citerái,
Harmoniumjai, Beszélőgépei,
Cimbalomjai, továbbá az összes

Hangszerek itt a
gyárban kaphatók.

Romlott hangszereket
művésziesen javít.

Legjobb Húrok.

Árjegyzéket ingyen küld.

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szabadalalmazott
hangszergyára
Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. — Telefon: József 16—81.

Ügyeljen bevásárlásainál

védjegyünkre!

FRANCK-kávéná

nincsen párja,

A nagy világot bejárja.

D. 177 O. 95 I. — V. 10.

Kommunisták röpiratokat csempésznek az országra. A rendőrségnek az utóbbi időben tudomására jutott, hogy bizonyos egyének külföldön megjelent különböző kommunista művek becsempészésével és terjesztésével foglalkoznak. A rendőrség nyomozást indított ebben az ügyben és sikerült is megállapítani, hogy valóban ilyen kommunista művek nagy mennyiségben vannak forgalomban és egy-egy példányt el is koboztak ezekből. Azokat, akik a könyvek becsempészésével foglalkoztak, nem sikerült kézrekeríteni. A kommunista könyv- és röpiratcsempésző társaság székhelye Bécsben van.

Halálos robbanás a tallósi Eszterházy-kastélyban. A Pozsony mellett lévő Tallós községben, az Eszterházy-kastélyban az áramot szolgáltató Diesel-motorban valamilyen hiba történt. Eszterházy Mária grófnő és férje Ceresetto Virgilio rögtön a kastély pincéjébe siettek, hogy a hibát megnézzék. Alig érték le a pincébe, borzalmas robbanás ráta meg a levegőt. A hatalmas légnyomás a grófnőt és férjét a falhoz szorította, ugyanekkor tüzet fogott a pince faberendezése is. Az elősiető családtagok már lángtenger fogadta, mégis sikerült kimenteni a pincéből levőket. Az egyik sarokban már holtan találták Paulik Sándor és Varga József pozsonyi soffőröket, a motor kezelőit, mellettük pedig ott fetrengett Rock Nándor szerelő, valamint a grófnő és férje, akik több sebből véreztek. A grófnő a combján sebesült meg, férjének pedig a jobb szemét égette ki a robbanás.

Beültették a hírlapi sorsjátékokat. A kormány a legutóbbi minisztertanácson a hírlapok által rendezett sorsolások tárgyában elhatározta, hogy ez évi december 31-én túli sorsolások megtartására a pénzügyi kormányzat nem adhat ki engedélyt s amennyiben ezen túlmenő időre bizonyos engedélyek már kiadattak volna, azok hatályukat veszítik.

Elismerés az Ecclesia Harangműveknek. Tisztelettel tudatunk, hogy a folyó évi augusztus 14-én szállított két darab 412 kg-os «A» és 196 kg-os «Cis» hangú harangokat kitűnő kivitelben a pontos időre megkaptuk, egy nap alatt szakavatott szerelő vezetésével a toronyban elhelyeztetett minden kártétel nélkül, úgy hogy augusztus 16-án a harangavatás is megtörténhetett, szép ünnepség keretében. Mindezekről azért csak most értesitem a Tekintetes Igazgatóságot, mert az árát csak most fizettük ki a harangoknak. Minden dicsekedés nélkül állítom, hogy ilyen hangú harangok környékünkön nem találhatók. Midőn ezt megállapítom, egyszerű kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy Csonkamagyarországon levő haranggyárosok között az Ecclesia Harangművek voltak a legolcsóbbak, akik e gyönyörű hangú harangokat szállították. Fogadják hálás köszönetemet soknemű szíveségükért. Kiváló tisztelettel: *Disznóhorvát*, 1925 december 10. *Melléti Barna Gyula* s. k. ref. lelkész.

AHOL A PACSIRTA DALOL

REGÉNY — IRTA MÓRICZ PÁL

14. közlemény.)

Eleinte ritkán és lopva köhécselt. Azután mind sűrűbben, élesebben. Szeme beesett, vékonyodott, fehéredett gyöngye termete. Ezen időközben még Barcza főhadnagyt is elrendelték Mezősről. A brigadéros mellé hívták be szolgálatra.

— Nem látom többé soha! — sóhajtott Kata, valami búss előérzettel lehangoltan, amikor a főhadnagy közölte vele a távozását.

Barcza elérékenyült. Százszor megcsókolta a Kata kis, vékony, érezett kezét. Biztató szavakat rebegett és férfi szokás szerint: hő fogadásokat is. Úgy lehet, igazán érezte, mit e kis gyöngye asszonykának sugdosott.

— Nem látom soha többé! — sóhajtott Kata. Barcza leverten utazott el a kurta nemesek földjéről. Kata azonban az ő életében csak egy kellemes, drága virág volt, de Katának ő volt mindene.

A sorsával elégedetlen, lelkileg is gyöttrő beteg asszonyka helyzete egyre súlyosbodott. Már a délvidékre akarták küldeni, mert esőre változott a késő ős. Maga is vágyódott oda... Az elutazásra azonban mégsem szánta reá magát. Édesen izgatta a reménység, hogy Barcza majd jön, még visszajön... Nélküle délen is pusztá lett volna minden. És oly iszonyatos az a sok köhögős beteg! Mindenik erővel, görcsösen kapaszkodik az életfájahoz.

Ha szemét behunyta, így is kék ég mosolygott reá... Az együtt töltött nyári délutánokra, estékre gondolt... Ruhájának verbéna illatát úgy szerette ő... Látott virágos mezőt. A virágillatos szepesi völgyet, amelyen tiszta patak szalad keresztül és áztatgatja a füvek hullámzó szálait... Eszébe jutott süldő leánykora. Piros fejkendős tót leányok dalolva gyűjtögettek az ezer virágtól illatos széna rendet. A töltevények is dúdolták a nótát. Olyan búsongós, olyan síró a tótságnak a nótája, mint mikor havas fenyőerdőben méla szélsuhogás támad... Idelent meg a szülő Alföldön oly poros, oly kövér, oly fekete és végtelen sima minden. Az emberek is pirosak, kevélyek... És mindenekfölött a földhöz, a poros földhöz ragaszkodnak...

Kató így álmodozott... A könyv is, amit előbb olvasott, nagyon elszomorította. Nem is tudja, honnét került a kezébe ez a kopott könyv. Az a könyv volt ez, melyben a «kaméliás Margit» szomorú történetével foglalkozik az író.

Elgondolkozott. Folydogál a víz... Az emberek sorsa olyan egyforma. És, ahol a Tisza kiönt, halavány fiatal asszonyok bizony kerülnek ezen a kövér földön is. Lám a vadmadár, amely a nádasból száll föl, mindig megtalálja az igazi párját. Igen! A vadmadár! Pedig rengeteg tenger a nádas. Suhog annak minden levele. A vadmadár! A vadmadár!... Némely asszonynak a sorsa szomorúbb. Ez a könyv is szomorú írás...

Köhönt. Addig köhögött, piros vérfolt borította be a zsebkendőjét... Éjszaka az ablakon hallatszott a vadludak hangos gágogása. A vándor madár falkák most húzódtak délfelé. Ott a tópartján a sárga liljom még leghamvasabb pompájában nyitogat, Katónak, ilyenkor, sűrűn szívébe szűrődött a fájdalom. A mellét másforma fájdalom szúrta. A feje úgy elnehezedett. Kétségek gyötörték és lelki-vadák. Életét elhibázta... Talán boldogabban is élt volna, ha a nagy gyepes udvarban otthon marad és meztláb szaladgál a libák után, miként annakidején anyja, nagyanyja is szaladgáltak?... Ekkor talán a Miklós poros, barna, óriás alakját is megérti és a magyar föld búbája bebalzsamozza az ő beteg szívét is?...

De, az éjszaka költöző vadludak, mintha őt hívogatták?... Elérékenyült. Sírva rejtette arcát a párnára... Egyedül... Egyedül az éjtszakában... Senkitől meg nem érteve... A vadmadár boldogabb.

17.

Ezóta hónapok, évek multak. Kata meghalt. Katát eltemették. Sírján minden nyáron kivirít a tüzesliljom. A szegény «kinevelt» asszonyt nem igen emlegeti senki.

Miklós ugyan egyszer, jóval a temetés után, széjjel ütötte az elhunyt asszonyka filigrán varró asztalkáját. Unalmas délután akadt kezébe az ódon asztalka kulcsa. A nagyobb íróasztalban valamelyik béres bérlevele után keresgetett, eközben került kezébe az eltévelyedett kis kulcsosomó, melyet a boldogult felesége hiába kerestetett még az utolsó napjaiban is. Miklós gondolta, hogy végre egyszer betekint az asszonyka féltve őrzött asztalkájába. Hervadt virágokat, fényképet és selyemszalaggal körülkötött leveleket talált az egyik rejtett fiókoskában. A fénykép Barcza főhadnagyt ábrázolta, aki nemrégiben a bécsi nagy akadályversenyen nyakát törte... A levelek is ugyancsak tőle származtak. Miklós ezekből az édes, illatos, szerelmes levelekből nyíltan kiolvasta a bűnös viszonyt s ekkor acélokklével úgy megütötte a gyenge, finom asztalkát, hogy menten darabokra hullott s a szerelmesek bűnös leveleit pedig tűzbe dobta.

A piros huszárszázad is rég elkerült Mezősről. Akkorfajtt úgy beszéltek, hogy Debaldi hadnagy után szökött el a szent zsidó feketehajú leánya... Britoff kadét ám még visszatért Mezősre, mint hadnagy kilépett a fényes szolgálatból és beállt a földművelő mezősi urak szürke sorába. A hegyes orrú Beszgyány Tóni hugát vette nőül. Az Ersuska, a gazdagabb fajta Beszgyány-ágból való volt... Azóta a nyalka huszártiszt szánt, vet, boronál. Együtt vadásztak a darabos, nyersszavú Ormós Miklóssal, akinek a kevélysége átragadt a kishuszárra is.

Miklóssal már komaságba kerültek. Miklós másodszor is megnősült. A piros, selymesarcú Hirtelendy Erzsit vette el. Ezúttal is Móni Döme után a kérője, a pogácsaorrú Döme-bécsi. Váltig azon sopánkodott most, hogy előbb is miért nem Hirtelendyékhez kopogtattak be a leánykérő kendőért?... Megjegyzendő, hogy Hirtelendyék azóta, valami magtalan nagybátyjokról, sok földet örökölték. Miklós azért elvéhez megint híven házasodott... Mert a föld az első. A föld a vár. Az eke, a mi fegyverünk. És minden elvesztett barázdával az ősi hatalmát veszíti a magyar.

Akié a föld, azé az ország, ennek a nemzetalkotó elvnek a szent, a mély igazságát a mezősi kurta nemesek ösztönszerűen érzik. Ma Britoff kadét is így gondolkozik és gyönyörűség, miként csapásol a hajnali csatákban a béresek után.

Főlszakad a kövér föld. Minden barázda egy bástya. Micsoda hatalmas barázdák ezek. Micsoda hatalmas bástyák ezek. Midőn Ormós Miklós a nehéz csizmás, parlagi óriás, csupa szeretetből, csupa szenvedélyből, acélkarjával beleveti az ekét az áldott magyar földbe...

Ez a darabos, ez az acélizmű, barnaarcú, keményhangú, zsíros csizmás, foltozott kabátú óriás, az igénytelen kurta nemes, a szélesvállú Miklós az igazi magyar. Magyar fajunknak a fenntartója. Magyar hatalmunknak az első őriző vitéze ma, sőt még a reménytelenül szürke jövőben is... A hajnal még alig dereng, a Napfeljöttének biborpiros fény sugarai még alig rezgölődnek, Miklós már az áldott barázdákat taposgatja és együtt fityörészget a pacsirtával...

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte Balogh Ferenc Kevermesről.)

2. Talány.

Két szótagból s hat betűből állok,
Útmutatóul sokaknak szolgállok.
Ha kimondod első három betűmet:
Rajtam egy országos vásár elférhet.
Végső szótagom ennél is többet jelent:
Majd minden házon ott lóg a falon, fent.
Három első betűm, ha megfordítod:
Ménésedet legelészni láthatod.
Utolsó szótagom mond a visszajárul:
Lisztet, kiflit, kenyeret is árul.

(Beküldte Janecskó János Bánkról.)

Hangya Ipar R.-T.

gyárt kitűnő minőségben gyufát, vegyszeti cikkekkel, mosó- és pipereszappanokat, mustárt, kékét, meszelőket; rumot, likórt stb.

Mindenféle gazdasági szak-
könyvet, színdarabot, regényt
leggyorsabban és legjutányosabban a
„VÁSÁRNAP“ könyvosztályánál
szerezhet be: Budapest, VI., Ó-u. 10.

3. Képrejtvény.

(Beküldte Pali Sándor Alsónyékről.)

4. Betűrejtvény.

K A M J Ó
I R Ó

Ha a betűket helyesen össze-
rakjuk, egy nagy magyar író
nevét kapjuk.

(Beküldte ifjú Nagy János
Vásárosdombórról.)

5. Pótlórejtvény

—em	—rany	—agy
—ke	—ák	—l
—a	—pa	—ers
—ind	—él	—akás
—dó	—pró	—hlet
—evet	—ár	—ár
—al	—mre	

A hiányzó betűkből egy köz-
ismert közmondást kapunk.
(Beküldte Öreg Gábor Békésről.)

6. Betűrejtvény.

torta
K ni Balaton

(Beküldte Molnár Lajos Gyöngyösről.)

7. Betűrejtvény.

F F F F F ü sár
F F K y

(Beküldte Borics László Jászberényről.)

A rejtvenyek helyes megfejtését a
megfejtők és nyertesek névsorával jövő
évi 3-ik számunkban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejt-
venyek megfejtését tíz napon belül ok-
vetlenül juttassák el hozzánk, mert az
elkésve érkezett megfejtők neveit nincs
módunkban közölni.

A 49-ik számban közölt rejtvé-
nyek helyes megfejtése:

1. Betűrejtvény: **Hatvan.**

2. Pótlórejtvény: **Kidőlt a fa
mandulástól.**

3. Számrejtvény: **Ég a napmeleg-
től a kopár szik sarja.**

Megfejtették: Varga Lajos, Panos Mar-
gít, ifj. Dániel Pál, Pintér István, Bartha
Kálmán, Kisnémet János, ifj. Kálmán Ferenc,
ifj. Rencsicsovsky István, Mester József, Ren-
cicsovsky Anna, Mester Ferenc, Mester István,
Rencsicsovsky József, Rákai András, Luczko
Katalin, Lipták Ferenc, ifj. Hajdu József, ifj.
László Ferenc, ifj. Komjáti András, Huszár
István, ifj. Czako István, Fehér Margit, Lipták
Ferenc, ifj. Borics László, Nyaka Lajos, Mile
József, Benács János, Mekis Ádám, Vörös Sá-
muel, Szabó S. István, Gaál József.

Jutalomkönyvet nyertek: **Benács
János (Szellő), Fehér Margit (Körmend),
Vörös Sámuel (Répcelak), Szabó Sz. Já-
nos (Szankmóricgát), Varga Lajos (Mo-
sondarnó).**

Az 50-ik számban közölt rejtvé-
nyek helyes megfejtését jövő héten köz-
öljük.

A köszvény és rheuma

oly szörnyű betegség, amely nagyon el van ter-
jedve és igen sokféle alakban mutatkozik. A tagok-
ban és ízületekben fellépő fájdalmak, dagadt vég-
tagok, elnyomorodott kezek és lábak, vonaglás, szúrás, szag-
gátás a test minden részében, sőt még a látás meggyengülése
s gyakran a köszvényes és csúszos megbetegedésnek tünetei.

Amilyen sokféle alakban mutatkozik ez a betegség,
oly sokféle gyógymódot és gyógyszert, keveréket és kenő-
csót ajánlanak a szenvedő betegnek e baj ellen. E szerek
legnagyobb része nem gyógyít, legfeljebb enyhülést nyújt.
Ezzel szemben én Önnek egy teljesen ártalmatlan, gyor-
sanható ivókurát ajánlok.

Hogy gyógymódom további elterjedését lehetővé
tegyem, elhatároztam, hogy mindenkinek, aki írásban
hozzám fordul,

teljesen díjtalanul

küldök egy próbaküldeményt ivókurámból a róla szóló tanulságos könyvecskével együtt. Akit
fájdalmak kínoznak és gyorsan, alaposan és veszélytelenül meg akar szabadulni kínzó bajá-
tól, írjon még a mai napon a következő címre:

E. Pasternack Berlin S. O. Michaelkirchplatz 13. Abt. 302.

TRÉFÁK

Cigányfurfang.

Lovat lopott a cigány s a csendőr rajtakapta. No, lett erre kinja a dádénak. A csendőr megfogta a ló kantárját egyik kezével, a másikkal pedig istenigazában döngötte a rajta ülő cigányt. A dádé persze menekülni akart siralmas helyzetéből, ezért egyszerre csak így kiáltott fel:

- Jáj, vitéz uram, nálunk nem így verik a cigányt!
- Hát hogyan, te beste lélek? — kérdi a csendőr.
- Két kézre fogják a botot. Úgy üssön engem is!

Erre a csendőr eleresztette a kantárszárát, hogy két kézre foghassa a botot, de a cigány sem volt rest, villámgyorsan elvágta.

(Beküldte Bitó Antalné Csolyópusztáról.)

Aki az Istent is megcsalja.

— Ugyan, ugyan Mózsi, nem fél az Úristentől? Az előbb még csak 66 fillér volt a kontóm a hiteltáblán, most meg már 99-re javította ki.

— Nüná, miért félnék én, gazduram, nem látja-e Öszent-félsége a 99-et onnan felülről 66-nak?

Leánykérés.

Kohn úr: Hallja maga, Samu, én a legfiatalabb leánnyommal adok harmincmilliót. Az öregebbikkel ötvenmilliót. Na, melyiket válassza?

A kérés: Mondja, Kohn úr, nincs magának még öregebb leánya?

Kohn: De van, a Regina, vele hetvenmilliót adok.

A kérés: Akkor én a Regina kisasszonyt választom. De még ezen a héten el akarom venni.

Kohn: Miért olyan sürgős?

A kérés: Kár a kamatért.

(Beküldte Stánc Gyula Babocsáról.)

Az a tréfás telefon.

— Halló! Doktor úr?

— Igen, én vagyok. Mi tetszik?

— Feleségem rosszul van, gyomorgörcsökről panaszkodik.

— Bizonyára elrontotta a gyomrát.

— Persze. De mit csináljak vele?

Ebben a pillanatban a központ az aggódó férjet összekapcsolja egy mechanikussal, akivel egy gőzmalomtulajdonos a kazánja miatt tárgyalt. A férj tehát kérdésre a következő választ kapja:

— Nem lesz nehéz a bajon segíteni. Bizonyosan megrozsádodott a belseje.

(Beküldte Borbás Sándor Istvádiról.)

A közlekedési rendőr.

— Ugyan kérem, mire vigyáznak az út közepén ezek a rendőrök?

— Arra, hogy el ne gázolja őket a sok kocsis.

A fejtörő.

— Min töröd a fejedet, öregem?

— Azon tűnődöm, hogy miért kell a «kávé» szóba «r» betűt.

— De hiszen nincs is benne! Miért kellene a «kávé» szóba «r» betű?

— Lásd, ezt kérdezzem én is!

VÁSÁR ÉS PIAC

Fővárosi árak 1925 december hó 20-án.

Gabonavásár. Búza tiszvidéki 76-os 385—387.500, felsőtiszai és pestvidéki 382.500—385.500, fejmegyei és egyéb dunántúli 380—382.500, 77-es tiszai 390—392.500, felsőtiszai és pestvidéki 387.500—390.000, fejmegyei és egyéb dunántúli 385—387.500, 78-as tiszai 392.500—395.000, felsőtiszai és pestvidéki 390.000—392.500, fejmegyei és egyéb dunántúli 387.500—390.000, 79-es tiszai 395—400, felsőtiszai és pestvidéki 392.500—397.500, fejmegyei és egyéb dunántúli 390—395.000. Rozs 235—242.500. Takarmányárpa 240—255, sörárpa 290—325, köles 210—220, zab 250—265, tengeri 177-5—182-5, korpa 175—180 métermásánként.

Liszt- és őrleménypiac. Dupla 0-ás 6600, 0-ás 6200, 2-es 6000, 6-os 4200, takarmányliszt 2200—2300, korpa 1700—1800, 1-es rozsliszt 4400, 75%-os egységes rozsliszt 3600 K kilogrammonként, szákkal együtt.

Vetőmagvak. Árak nyersárúért 100 kilogrammonként, minőség szerint: Bab, fehér 280—300, bab, tarka 180—200, borsó, Viktoria prima 320—350, borsó, Viktoria másodrendű 320—350, baltacim 720—780, búkköny, tavaszi 280—300, cirokmag 120—130, koriander 280—320, csillagfűrt 200—220 ezer K. Fehérhère 2000—2500 millió K. Kendermag 320—350, köles, fehér 320—340, vörös 230—250, szürke 220—240, tarka 210—230, lenmag 600—620, lenecse, prima 850—950, közép 400—600, apró 250—300 ezer K. Lóhere nyers, nagyaránkás, nem tisztítható 1800—2000, lóhere nyers, nagyaránkás, tisztítható 2000—2300, lóhere, nagyaránkamentes 2300—2500, lóhere, vörös, ólomzárólt 2700—2800, lóhere fehér ólomzárólt 3000—3100, lucernamag nyers, nagyaránkás, nem tisztítható 2000—2100, lucernamag nyers, nagyaránkás, tisztítható 2300—2600, lucernamag nagyaránkamentes 2700—2900, lucernamag vörös, ólomzárólt 3200—3400, lucernamag fehér, ólomzárólt 3500—3800, mák 1700—1750 millió K. Muharmag 150—170, mustár 850—950, napraforgó, fehér 330—350, napraforgó, szürke 310—330 ezer K. Nyúlzapuka 1500—1800 millió K. Tatárka 190—210, tókmag 560—580 ezer K.

HOFHERR-SCHRANTZ CLAYTON-SHUTTLEWORTH

Magyar Gépgyári Művek R.-T. Gyártmányai:

Magyarország
legnagyobb
mezőgazdasági
gépgyára

Budapest, VI.,
Vilmos császár-út
57.

Nyersolajtraktorok szántásra, cséplésre, vontatásra, kétegés gőzekekészletek, gőzcséplőkészletek fa-, szén- és szalmatüzelésre, benzin-, nyersolaj- és szívógáz-motoros cséplőkészletek, gőz-, benzin-, nyersolaj- és szívógáz-magánjárók, precíziós stabil benzin- és szívógázmotorok, szívógázgenerátorok, járgányok, lóhere-cséplő- és lóherefejtőgépek, kazalozók, fogatos ekék, boronák, kultivátorok, szántóföldi hengerek, tollókerek és merítőkánalas vetőgépek, Planet-kapák, fűkaszaló- és aratógépek, szénasajtók, szecs-kavágók, répavágók, tengeri-morzsolók, tengeri-szártepőgépek, tárcsás, hengeres és függőleges-köví daráló, teljes malomberendezések, siksziták, dara- és dretetisztítógépek, aspirációs tararok, összes malomsegédgépek, teljes keverő- és szállító-telepek.

UNIVERSAL gazdasági malmok, szőlőszajtók, zuzók stb.

Modern teljes szélmotoros telepek minden célra.

Esőztető berendezések szántóföldek, rétek, legelők, konyhakertek öntözésére.

Takarmányvásár. Rétszéna, I. rendű, 6; 140.000—145.000, II. rendű, 6 110.000—135.000—III. rendű csomagolásra 70.000—100.000, muhar széna 140.000—170.000, löhereszéna 160.000—205.000, zabosbükkönyszéna 130.000—150.000, takarmány zabszalma 80.000, alomszalma, I. rendű 85.000, II. rendű 70.000—80.000 K.

Vágómarhavásár. Ökör legjobb minőségű 12.000—14.000, kivételes 14—15.000, közepes 8000—11.500, gyengébb 6—8000, bika jobb 12.500—15.500, kivételes 16.000—16.500, közép és gyenge minőségű 8—12.000, tehén jobb minőségű 10.500—14.000, kivételes 14.500—15.000, közép és gyenge minőségű 6—10.000, kicsontozni való marha 3—6000, növendék-marha 6500—11.000 korona kilogrammonként elősúlyban.

Sertésvásár, Könnyű 13.000—15.000, közepes 17.500—18.500 K kg.-ként elősúlyban.

Szűrőmarhavásár. Élő borjúk: Belföldi szopós: I. rendű 16.000—17.000, kivételesen 18.000, II. rendű 15.000—16.000 K kilogrammonként elősúlyban.

Tenyészállatok és jármosökrök. I. rendű belföldi jármosökrök 12.000—13.500, I. rendű tarka jármosökrök 10.000—12.500, frissfejstehén 12.500—15.500, 1½ éves üszök 12.000—14.000, 1½ éves tinók 11.000—12.500 K kilogrammonként elősúlyban.

Lóvásár. A nehéz ígás 6—8 millió, a könnyű 4—7.50 millió, csikó 500.000—1.5 millió, alárendelt 500.000—4.5 millió. Tattersalli luxustó 7—11 millió.

Gyapjúpiac. A belföldi piacon termelő kezén gyapjú már nincsen, legfeljebb elvétve. Árak: szedett gyapjú 28—30.000, uradalmi 30—32.000 K, báránygyapjú 26.000—27.000 K kilogrammonként.

Nyersbőr. Marhabőr 17.000—18.500, borjúbőr 28.000, juhbőr 12.000—13.000 K kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje, dec. 15-től 5000—5400, tejszínhab literje 45.000—55.000, tejfel literje 20.000—26.000, vaj kilogrammja kicsinyben 70.000—85.000, nagyban 58.000—60.000, juhtúró kilogrammja 35.000—40.000, tehéntúró kilogrammja 12.000—16.000, ementáli sajt kilogrammja kicsinyben 57.000—80.000, nagyban 40.000—45.000, grói sajt kilogrammja kicsinyben 60.000—80.000, trappista-sajt kilogrammja kicsinyben 35.000—50.000, nagyban 28.000—32.000 K.

Baromfi és tojás. Csirke darabja 17.000—45.000, tyúk darabja 40.000—60.000, hizott ruca kilogrammja 25.000—30.000, hizott lúd kilogrammja 25.000—30.000, hizott pulyka kilogrammja 22.000—25.000, libamáj kilogrammja 50.000—100.000, lúdzsír kilogrammja 32.000—55.000, tojás darabja 2000—2600 K.

Halpiac. Ponty kicsinyben 30.000—40.000, nagyban 30.000—35.000 K.

Vadpiac. Nyúl bőrben darabja 40.000—90.000, fácán darabja 60.000—70.000, fogoly darabja 20.000—35.000 K.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 2000—6000, petrezselyem 2000—6000, zeller 4000—10.000, karalábé 3500—8000, vöröshagyma 1400—2400, fokhagyma 16.000—30.000, cékla 3000—6000, fejeskáposzta 1000—3000, kelkáposzta 3000—7000, vöröskáposzta 3000—8000, rózsaburgonya kicsinyben 1600—2000, nagyban 140.000—160.000, sárgaburgonya kicsinyben 1300—2000, nagyban 110.000—120.000, fehérburgonya kicsinyben 1000—1600, nagyban 80.000—90.000, retek 2000—6000, karfiol 6000—12.000, torma 8000—28.000, spenót 10.000, champingomba 50.000—100.000, alma 7000—28.000, körte 12.000—30.000, szőlő 18.000—30.000, dió 8000—20.000 korona.

Kalocsai paprikaárak. Édesnemes kilogrammonként 22.000—25.000, róza 13.000—17.000, másodrendű 6000—8000, harmadrendű 4000—5000, válogatott csöves 8000—10.000 K.

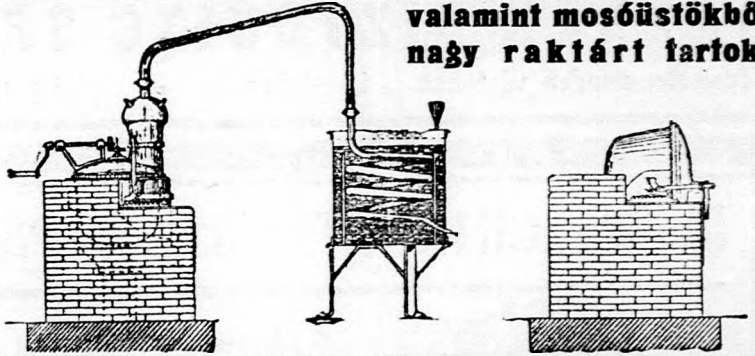
Idegen pénznemek legmagasabb ára 1925 december hó 21-én. 1 angol font 346.690 K, 1 dollár 71.950 K, 1 francia frank 2688 K, 1 cseh korona 2118 K, 1 román lei 340 K, 1 német márká 17.918 K, 1 osztrák shilling 10.080 K, 1 svájci frank 13.807 K, 1 lengyel zloty 8600 K. — 20 koronás arany 288.000 K, ezüstkorona 6400 K, ezüstforint 15.000 K, ezüst ötkoronás 33.000 K.

Felelős szerkesztő: **Perlaky György.**

Főszerkesztő: **Mezők Pál.**

Felelős kiadó: **Bak Imre.**

Pálinkafőző- és finomító-üstököl valamint mosóüstököl nagy raktári tartók.

Kérjen árajánlatot.

Szabadalom bejelentve.

Nyugtáltól B-kocsival.

Egyszerű és duplafalú falazásból buktatható pálinkafőző-készülékek.
MÁTHÉ ANDRÁS vörösrézárúgyár, UJPEST, Gróf Károlyi-u. 11.

„AGROLUX”

**Községekét és Mezőgazdaságokat
Villamosító Részvénytársaság
Budapest, V., Mária Valéria-u. 19.**

Építettünk telepeket:

*Kunszentmárton, Doboz, Kondoros, Tunyog,
Matolcs, Monok, Jászapati, Békésszentandrás,
Öcsöd, Mezőberény, Szeghalom, Füzesgyar-
mat, Mosonszentjános, Mosonszentpéter,
Szabadszállás, Endrőd, Kálóz
községekben.*

Átépités alatt:

Székesfehérvár.

Mezőgazdasági berendezések:

*Wenckheim Dénes gróf, Széchenyi Aladár gróf,
K. Pethes László stb.*

Tűz, jég, élet, betörés, baleset és szavatossági biztosítást legelőnyösebben köt a
GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Képviselet minden városban és községben. *

Központ: Budapest, IX., Üllői-út 1. szám.

TELEFON :
906-80, 81.

„CHINOIN” gyógyszer- és vegyészeti UJPEST.

TELEFON :
906-82, 83.

Jól ápolt gyümölcsfa termése.

Gyümölcsstermését többszörösen fokozza

ENDA

téli permetezésre. Áttelelő rovarok, vértetvek, paizstetvek, moha-zuzmók ellen. Olcsó és biztos szer.

Gyümölcsfák vértetves és egyéb sebhelyeinek bekenésére:

ALMOLA

Használata után nem lepik el a kártevők a sebhelyeket.

Telefon: Lipót 904-82-től Lipót 904-86-ig és József 94-77. Levélcím: Budapest 56.

Alapítási év:
1859.

SCHLICK-NICHOLSON

Alapítási év:
1869.

GÉP-, VAGON- ÉS HAJÓGYÁR R.-T.

Törzsgyár és központi irodák:
Budapest, VI., Váci-út
45-47.

Távíratí cím:
Schicknicholson Budapest
Hajógyár: Ujpesten
Motorgyár: Szombathelyen
Budapesti mintaraktár:
VI., Vilmos császár-út 63.

Belöldi fiókok:
Szeged, Kölcsey-utca
Szombathely, Zsinati-út
Eger, Káptalan-utca 8
Külföldi fiókok:
Belgrad, Sofia

Gyártmányok:

Szívógázmotorok 8-300 lóerőig.
Dieselmotorok 30-600 lóerőig.
Benzin- és petróleummotorok 4-25 lóerőig. Félstabil lokomobilok, kihuzható csőrendszerrel, túlhevítővel 25-150 lóerőig. Víz-turbinák. Kő-járatok. Továbbá: Stabil fekvő és álló gőzgépek. Gőzkazánok minden rendszer szerint. Szivattyúk. Jéggyári, hűtőházi és vágóhídi berendezések. Híd- és vas-szerkezetek. Daruk. Bánya- és szállító-berendezések. Vasúti és villamoskocsik, iparvasúti kocsik. Folyami hajók.

Gyártmányok:

Vontatós és magánjáró lokomobilok, gőz-, benzin- és szívógázüzemre, minden nagyságban. Cséplőgépek minden nagyságban. „Mayer” petróleumtraktorok. „Ásványi”-féle szabadalmazott tengeriszártépőgépek. Víznyomású bor- és olajsajtók. „Gloria” és „Nemzeti” vetőgépek, minden nagyságban. Szecs-kavágók, darálók, morzsolók és egyéb mezőgazdasági gépek.

Árajánlatokkal és mindennemű felvilágosításokkal díjmentesen szolgálunk.

Gschwindt-féle gyár részvénytársaság

Budapest-Budafok-Nagykörös.

A legkiválóbb és a legjobb francia gyártmányokkal egyenrangú likörkülönlegességei, valamint Nagykörösí Borpárlata elismertek.

Dr. Héray Andor

«Orsz. Földbírtokrendező Bíróság» által engedélyezett ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája. Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint 1. Törvényszékiileg bejegyzett cég.

MRAVKÓ JÓZSEF UTÓDA

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9.
ELVÁLLAL: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — ELAD: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, lsmétlő és automata vadászfegyvereket. — Legjobb minőségű mindenféle golyós, sörétes töltények, lőszerek.

Legjobban az jár, aki a
„VASÁRNAP“-ban hirdet.

Permetezőgépek, borsajtók,

borszivattyúk, bortömlők, valamint az összes szőlő- és pince gazdasági gépek legjutányosabban kaphatók:

NAGYIGNÁC
BUDAPEST, VII.,
Károly-körút 9.sz.
Telefon: J. 115-15.

Szakorvosi-rendelő vér- és nemibetegek részére. Ez ást salvaran-oltóg.
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 22. sz., I. em. 1. (Rákossai azernben.)

Mindenben
a rendelő egyházak
segítségére áll!

Telefon: Lipót 988-55.

Sürgöncím:
«C a m p a n a, Budapest».

A HARANGMŰVEK R.-T. ujításai a harangkészítés terén

Az «Ecclesia»-ban működő országos hírű legjobb haranggyár végigtanulmányozta Németország ősi harangöntőidit és egy fokkal az eddiginél is tökéletesebb muzsikájú harangok gyártására rendezkedett be. A harangok hangja erősségben nyer, a mély elbugás, ami a harangzene sajátossága, növekedik. — Szakavatott zenetanárait ingyen küldi ki a helyszínére párisi hangvillákkal!

Előírástos, garantált fém!
Tiszta alaphang és mellékhangok! Hosszú utánbúzás
Udvarias és előzékeny kiszolgálás!

Cím: **Harangművek R.-T. Budapest, VI., Csángó-u. 22.**

Mezőgazdasági osztálya

vidéki szövetségi tagjainak igen olcsó áron szállít kiváló minőségű zsák-, ponyva-, zsinag- és kötélárúkat, rézgálicot, raffiát, szénkéneget, kénport, rézkénport és pincegazdasági felszerelési cikkeket. Továbbá külföldi és hazai szenet, valamint tűzifát.

Ruházati és díszműárú- osztálya

szövetkezeteinknek mindenkor előnyös árban szállít kiváló jó, megbízható minőségű ruházati cikkeket, úgymint: vásznat, siffont, kartont, kanavászt, zefirt, szövetet, kész ruhákat, fehérneműket, kendőt, harisnyát, cérnát, pamutot, mindenféle rövid és díszműárúkat, továbbá elsőrendű, színbőrből készült férfi-, női- és gyermekcipőket. Mindezeket a tagok vidéki szöveteinknél előnyösen megvásárolhatják.

„HANGYA“

FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET

KÖZPONTJA:

BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR-UTCA

30—34.

TARTALÉKPÉNZEK

legelőnyösebben mint árúelőleg

vagy folyó-
számla-
betétek a

„HANGYA“

Központnál
gyűmölcsöz-
tethetők.

Vetőmagosztálya

legolcsóbb napi áron szállít: lóherét, lucernát, bükkönymagot és nemesített gabonamagvakat. Vásárol továbbá mindenféle gazdasági magvakat. Mintázott ajánlatok mennyiség és ár megjelölésével kéretnek. Ajánl továbbá szuperfoszfát műtrágyát a mindenkori legolcsóbb napi árak mellett. Többtermelés érdekében igen fontos, hogy a gazdaközönség földjét műtrágyázza, mert annak ára a termésben bőven megtérül.

Géposztálya

állandóan raktáron tart és szállítja az elismerten legjobb összes gazdasági kisgépeket, mint egy- és többvasú ekék, boronák, lókapák, szénagyűjtő-gereblyék, fűkaszálok, járgányok, tisztítórosták, konkolyozók, szecska- és répavágók, morzsolók, darálók, szőlészeti- és borászati gépek. Ajánlatot ad motoros- és gőzcséplőkészletekre, malomberendezési és bármily más gazdasági, gépi berendezésre. *Vetőgépeket a legjutányosabb árban tud szállítani teljes szavatossággal.* A gazdaközönség részére több száz vidéki Hangya szövetségnél fiókraktárt tart.

Megrendeléseket az összes szöveteink is elfogadnak.

Gépalkatrészek állandóan raktáron!!